

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:
Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy

Segédszerkesztő:
BENEDEK MIHÁLY százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21

Megjelenik
minden hó
1-én és 15-én

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
1-501-90

Postatakarékpénztári
csekk számla:
25.342

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Újesztendőre.

Ezerkilencszázharminyole búcsúztatásával nemesak egy esztendőt adunk át a multnak, hanem egy egész korszakot. Azt a két évtizedét, ami kezdődött azzal, hogy Kassára bevonultak a csehek és végződött azzal, hogy Kassára bevonultak a mi katonáink. Ebben a korszakban megszoktuk mi magyarok, hogy karácsonykor, újévkor, husvétkor, minden ünnepünkön mindenekelőtt Trianon jusson eszünkbe. Ezt a mi gyászos történelmi napunkat hoztuk mindig összefüggésbe a kis Jézus igazságának a megszületésével, az ő feltámadásával, régmúlt események örömemlékével és bánat- emlékével. Két évtized minden évfordulóját azzal zártuk, hogy az elmúlt esztendő nem hozta meg a sorsfordulatot, de a következő meghozza majd. Ezt tanulta az aprógyermek legelső szavaival, ezt tanulta az iskolásgyermek, ezzel hevítette hitét az egyetemista, ezzel a gondolattal fogta kezébe a puskát a bevonult újonc és ezzel a gondolattal tette le a fegyvert a kiszolgált öreg katona: én már nem érhettem meg, én már nem verekedhettem érte, de az utánamjövők megcsinálják, visszaveszik, ami a miénk. Ezt olvastuk könyvekben és ujságokban és ezt hirdettük mi is mindig, kitartóan, lankadás és csüggedés nélkül, — nem hiába.

Trianon korszaka ebben az értelemben véget ért. Ezerkilencszázharminyole kidöntötte az első trianoni határkövet s ezzel kezdetét vette valami, amit nevezhetünk korszaknak, folyamatnak, nevezük akárminek, egy mindenképpen bizonyos: Benes Középeurópája, a kisántánt rabmagyarja, Trianon változhatatlansága nincs többé.

Mi jön utána? — ezt nem tudjuk, nem is taglaljuk most. Határkövek elindultak és helyet cseréltek messzebb, távolabb Budapeستől, mint amennyire voltak, de határkövek még állanak éppen akkora távolságra Budapeستől, mint amennyire húszévig voltak. És voltak nem magyar, hanem más nemzet portáját jelző határkövek is, melyek elindultak s maradtak világ-szerte határkövek, melyek még a helyükön állnak, de minden pillanatban elindulhatnak valamerre, ismeretlen irányba és vannak vajudó tengerek,

nyugtalaniságtól remegő világrészek, melyek nem tudják, holnap cserélnek-e gazdát vagy holnapután. Kérdőjelek sokasodnak s közülök egyik-másik olyan magasra tornyosul, hogy már-már a napot is árnyékbaborítja s ha a béke galambja röptében megpihen, valamelyik fegyvergyár kéményén találja magát s a kémény füstje újhajtja a madarat tovább, ki tudná: meddig viszi a szárnya?

Békét és boldogságot keresnek nemesak emberek, hanem népek és nemzetek is, de nem találják sem a békét, sem a boldogságot abban az értelemben, amit csak a nyugalom adhat. A nyugalom a csendes, egyszerű családi otthonok lakója, a világtörténelemben, népek sorsában nincs számára hely. Az egyéni emberi életet lehet úgy körülbástyázni, hogy a nyugalom kisebb-nagyobb ütődések árán megmarad a falak között, népek életében azonban nem a nyugalomé, hanem a küzdelemé a vezető szó.

Ezt minden magyarnak tudni kell, amikor ezerkilencszázharminckilenc küszöbét átlépi. Húsz évig éltük a látszólagos nyugalom időszakát, amikor sok puhatenyerű is akadt köztünk, akik berendezkedtek erre a látszólagos maradandóságra, az öröktrianonra s akik az elmúlt év őszén lidérces borzongások közepette ébredtek ebből a tunya elbékélésből. A lecke, amit az emberiségnek az elmúlt év szeptembere adott, az egész világon gondolkodásra készítette a nemzeteket, szóljanak hát nekünk is a tanulságok. Gyengék, puhák és megalkuvók számára a történelem nem szállítja házhoz a sikert, nem viszi eljűk tálcán a földi javakat, de még irgalmat sem ismer velük szemben. Kockázatvállalás nélkül nincs siker, a kockázatvállaláshoz pedig elsősorban nem is a fegyverek, hanem a lelkek kellene. S hogy az előző évben a történelem sikert hozott nekünk, nem adta ingyen, mert a sikert az hozta, hogy az áldozatvállaló magyar lélek a döntő pillanatokban cselekvésre jelentkezett.

Átlépjük hát küszöböt 1939, most már egy-millió újra-magyar lendületével is szilárdabban, tettekre szebben. Világosan látjuk, hogy ez a küszöb nemesak évváltó küszöb, hanem a várakozás türelméből, csendjéből és tétlenségéből átlépés a történések, cselekvések útjára, melynek végét nem ismerhetjük, de vállaljuk az utat, megyünk rajta, mint ahogyan elődeink már ezeréve járták, pedig mindig több volt rajta a göröngy és vér, mint a virág.

A fel- és lemenő ágbeli rokonok a büntetőjogban.

Irta: DEMKOVITS LEÓ ny. kir. ügyész.

A Btk. mindig tekintettel van bizonyos életkörülményekre. Ilyenek pl., hogy a gyermek még nem érte el 12-ik életévét (1908:XXXV. t.-c. 15. §-a), vagy még nem töltötte be 18-dik életévét (16. §.), még nem mult el 20 éves (32. §.), vagy hogy a tettes aggkorú (Btk. 93. §.).

De éppen így figyelemmel kell lennie bizonyos rokoni kapcsolatokra is. Mert egészen más szemmel kell elbírálni valamely bűncselekményt, ha azt fel- vagy lemenő követi el a másikkal szemben. Köztudomású, hogy a gyermek a szülőjével szemben a legnagyobbfokú tisztelettel és hálával tartozik mindazokért, amiket tőle kapott, hiszen neki köszönheti létét s neveltetését. Ha tehát a bűncselekmény elbírálásánál figyelembe vesszük a vérségi kapcsolatot, akkor a cselekmény indító okait is másként látjuk.

Ha áttekintjük büntetőtörvényeinket, azt látjuk, hogy ezek mindig tekintettel voltak a vérségi kapcsolatra. Ahol kell, megvédik a tettest a büntetés-től oly esetben is, amikor más egyént szigorúan megbüntetnek. Viszont a vérségi kapcsolattal visszaélőt a rendesnél súlyosabb büntetéssel sújtják.

Az alább felsorolt bűncselekményeket két csoportba oszthatjuk: a) az első csoportba azok tartoznak, amelyeket a fel- és lemenők egymás érdekében

követnek el, b) a másodikba pedig azok, amelyeket azok egymás ellen követnek el.

1. Ellenállhatatlan kényszer.

Vagy a kényszerítettnek, vagy valamely hozzátartozójának életét, vagy testi épségét veszély fenyegeti s ezt csak bűncselekmény útján lehet elhárítani.

Most már az a kérdés, hogy kiket kell érteni hozzátartozók alatt? Erre ad feleletet a Btk. 78. §-a, amely felsorolja, hogy kiket kell hozzátartozóknak tekintenünk. Ezek közé tartoznak a többiek között a fel- és lemenő ágbeli rokonok is. Itt csak ezekkel foglalkozunk, ha tehát a hozzátartozó kifejezés fordul elő, ez alatt a fel- és lemenőket kell érteni. Tehát a szülő és gyermek, nagyszülő és unoka állnak egymással szemben.

Nézzünk most egy gyakorlati példát, hogyan alakul az ellenállhatatlan kényszer valóságban. Kovács János valamiért megharagudott Kis Pálra s ezért szeretné őt megverni. Minthogy azonban ő gyengébb, az erre alkalmas Szabót szólítja fel, hogy Kist verje meg. Szabó nem akar a felszólításnak eleget tenni, miért is Kovács megfenyegeti őt, hogy ha nem engedelmeskedik, felgyújtja a házat. A fenyegetés annyira komolynak látszik, hogy Szabó inkább megveri Kist, hogy így a vagyonát megmentse. Ha ez a tényállás bizonyítást nyer, a bíróság Szabót a Btk. 77. §-a alapján felmenti, mert ellenállhatatlan kényszer hatása alatt cselekedett.

Ellenben Kovács nem mentesülhet a büntetés

Kovács őrmester úr.

Irta: MADOS GYÖRGY.

Valahogy úgy emlékszem vissza boldog diákoromra, hogy a vakáció nem is lett volna olyan rossz dolog, ha az ember, illetve a diák meg nem bukott volna. De ha megbukott, akkor bizony fanyar volt a vakáció. Egyszer-kétszer-háromszor ezt a fanyar ízt én is éreztem. Egyszer például történelemből buktam meg. Csapodi tanár úr zúgatott el kegyetlenül. Az természetes, hogy nem én voltam a hibás. Ó, dehogyan én. De viszont most az egyszer nem is a tanár úr. Az emlékező tehetségem volt a hibás. Ugyanis a vizsgán és pont a történelemvizsgán úgy megcsöknyösödött, hogy egyetlen történelmi évszámot sem tudtam kihebegni magamból. Még azt sem, hogy Mátyás király mettől-meddig uralkodott. Pedig törtem, zúztam, téptem az agyamat, de förgeteges zavaromban még a tulajdon születési évem sem jutott volna eszembe, nemhogy a Mátyás királyé.

Szó ami szó, megbuktam. Apám, aki a tanítástom nem éppen derűs ügyeit intézte, a bizonyítvány láttán vészes szigorúsággal csóválta a fejét:

— Gyalázatosság! — mordult fel. — A históriából megbukni! Ki hallott még ilyet. A históriát szeretni kell, a históriát tudni kell, az a legelső tanfolyam. Szégyeld magad!

Sarkon fordult, otthagytam. Másnap délelőtt ismét elővette a bizonyítványomat s most már megbékélhetetlennek látszó komorság sötétlett a szemében. Kevés idő múlva keményen rámszólt:

— Na, majd megtanít Kovács őrmester úr!

Csodálkozón rebbentem fel a szóra:

— Kovács... őrmester úr? — kérdeztem bizonytalan hangon.

— Igen, majd ő megtanít!

Nem értettem a dolgot. Újra kérdezni bátorkodtam:

— A történelemre?... Kovács őrmester úr?

— Mondtam már, hogy Kovács őrmester úr! — harsant rám apám.

— Igen — nyögtem ki a szót és verejtékező töprengéssel horgasztottam le a fejemet. Mert hát ki is lehet az a Kovács őrmester úr, aki engem a történelemre meg fog tanítani, sőt egyenesen elő fog készíteni a történelemből teendő javító vizsgára. De titokzatos személyét hiába ólalkodtam körül a gondolataimmal, sehogysem tudtam kiszimatolni a nagyon is rejtelmesnek látszó emberi lényét.

Lassan-lassan nekibátorodtam a szónak, de azért óvatos hangon kérdeztem meg apámtól:

— Hol találhatom én meg Kovács őrmester urat,

alól, ezt a jogérzésünk nem engedné. De vajjon mily bűncselekmény terheli őt?

Szabó cselekménye tetteges becsületsértés, ha pedig Kis sérülést szenvedett, testisértés volt. Kovács cselekménye több, mint felbújtás, mert a felbújtó csak szóval igyekszik a másikat rávenni a cselekmény elkövetésére, de kényszerít nem alkalmaz. A bírói gyakorlat szerint a kényszerítő a cselekményért mint tettes felel.

2. Végszükség.

Ez a Btk. 80. §-a szerint akkor forog fenn, ha a tettesnek, vagy hozzátartozójának életét oly közvetlen veszély fenyegeti, amely csak bűncselekmény útján hárátható el. Nincs azonban helye e §. alkalmazásának, ha a testi épséget, szabadságot, vagy a vagyont fenyegeti veszély.

Az erdőőr körútja alkalmával észreveszi a vadász nyomát. Nyomon követi őt s egyszerre megpillantja a saját fiát, akit a vadász éppen célba vesz. Minthogy a fia élete veszélyben van, hogy e veszélyt elháríthassa, hirtelen rálő a vadászra s megsebesíti. Annak elbírálása, hogy a végszükség fennforgott-e, a bíróság hatáskörébe tartozik.

3. Feljelentés elmulasztása felségsértés vétsége esetén.

A Btk. 135. §-a szerint bűncselekmény az, ha valaki tudomást szerez arról, hogy felségsértést szándékoznak elkövetni s erről a hatóságnak nem tesz

mert én, én már holnap nagyon szeretnék nekikezdeni a tanulásnak?

Erre a kijelentésre apám hirtelen elkapta rólam a tekintetét, de még észrevettem, hogy egy mosoly suhant át az arcán s a nevetését alig tudta visszafojtani.

— Hogy hol találsz meg, — fogta komolyra a hangját — hát a laktanyában, a csendőrlaktanyában. Holnap délután jelentkezzél nála.

Meghökkentem. Valami olyan gondolat villant meg a fejemben, hogy hát nem loptam én, nem követtem én el semmi rosszat. Istenem, hát miről lehet itt szó, kegyetlenül furesa dolog ez, én még ilyet nem hallottam, ez valami tréfa lehet, de hát viszont mégsem lehet tréfa, mert hiszen az én apám nem szokott tréfálni. Ha pedig nem tréfa, akkor micsoda?

Egész éjjel hánykolódtam az ágyban. Másnap az egész délelőttöt átizgultam, délután pedig száraz torokkal mentem a csendőrlaktanyába.

Az iroda mellett homályoskodó kis szobába igazított egy csendőr.

Benyitottam.

Nevetős arcú csendőrmester fogadott.

Bemutakoztam. Az őrmester úr kezét nyujtott.

— No, megbuktunk, fiatal úr? — kérdezte és helyet mutatott.

— Igen, meg — makogtam.

Az őrmester úr kacagott s ez bizalomra készítette. Körülfigyeltem a szobában. Láttam, hogy a Kovács őrmester úr előtt az íróasztal tele van könyvvel s mögötte egy polcon is bekötött, vastag, aranybetűs könyvek sorakoznak. Olyan érzés ébredt bennem, mintha valami professzor szobájában lennék. Nagy szemét meresztve bámultam a könyveket. Az

jelentést. Ez mulasztási cselekmény, mert a feljelentés elmulasztásával jön létre. Azonban a törvény kivételt tesz az általános szabály alól. Ugyanis a 135. §. 2. bekezdése szerint a tettes vagy részes hozzátartozói nem büntethetők a feljelentés elmulasztásáért. A mi esetünkben a fel- és lemenő kellene, hogy feljelentse egymást, pedig ennek elhatározása nem könnyű dolog. Ezt tartotta szem előtt a törvény is.

4. A feljelentés elmulasztása hűtlenség büntette esetén.

Az 1930. évi III. t.-c. 69. §-a ugyancsak feljelentési kötelezettséget állapít meg arra, aki tudomást szerez arról, hogy valaki hűtlenség büntettét szándékozik elkövetni. A feljelentés elmulasztása vétség. De ugyancsak nem esik büntetés alá e §. 2. bekezdése szerint, a tettes vagy részesnek hozzátartozója, ha a feljelentést nem teszi meg. Indokolása ugyanaz, mint a 3. pont alatt.

5. A feljelentés elmulasztása az 1921. évi III. t.-c. 3. §-a esetén.

E §. szerint azt, aki az állami és társadalmi rend felforgatására irányuló mozgalmat vagy szervezkedést indít, köteles mindenki a hatóságnál feljelenteni. A 2. bekezdés azonban a tettes vagy részes hozzátartozóit mentesíti a büntetés alól. Indokolása azonos a 3. pont alattival.

Őrmester úr észrevette a csodálkozó eltünődésemet és nevetve mondta:

— Na, úgy csodálkozik, kedves öcsém, hogy egy csendőrembert ennyi sok könyv között talál. Aztán még ráadásul ilyen fránya tudományos könyvek közt, mi?

Nem tudtam szólni, de az arcom egész bizonyosan azt fejezte ki, hogy bizony én csodálkozom.

Az őrmester úr azonban mindjárt magyarázatot is adott:

— Hát tudja, kedves öcsém, úgy van az, hogy én már gyermekkorom óta a könyvekben, a jó könyvekben találok az örömet, abban, hogyha olvashatok, ha böngészhetem ezeket a könyveket, már tudniillik, amikor időm van rá. Megtanulhatja az ember így is azt, amit a gimnáziumban tanítanak, csak éppen hogy nem vizsgálják belőle és nem kap bizonyítványt a tudományáról. Hát nekem ez a passzióm, ez, hogy tanulhatok, hogy olvashatok. Másnak meg más a passziója. Na, mit szól hozzá?

Nyeltem egyet, de nem szóltam én semmit. Nem szóltam, csak bizonytalanul mosolyogtam. Ugyanis valahogy nem értettem egyet az őrmester úr nézeteivel, mert én bizony mégis csak tudtam jobb passziót a tanulásnál. Sőt nem is így, hanem számos jobb passziót. De mivel éreztem, hogy ebbéli felfogásomról úgysem tudnám meggyőzni Kovács őrmester urat, illetve nem is mernék az ő felfogásával szemben ellenérveket felsorakoztatni, ennél fogva megadtam magam sorsomnak és igyekeztem lázas érdeklődést mutatni a tudományok iránt, illetve a tanulás iránt.

— Megtanulom én hamar azt a történelmet, mert hiszen tudok én mindent, csak hát...

6. Felmentésre alkalmas bizonyítékok elhallgatása.

A Btk. 230. §-a kimondja, hogy ha valaki oly tényeket vagy bizonyítékokat tud meg, amelyek alapján a bíróság a bünvádi eljárás alá vont egyént felmentené, vagy az ártatlanul elítéltet szabadlábra helyezné, köteles azokat vagy az illetőnek, vagy hozzátartozóinak, vagy a hatóságnak tudomására juttatni. De ugyanezen §. azt is kimondja, hogy aki a közlést azért mulasztja el, mert ezzel hozzátartozóját veszélyeztette volna, az a büntetés alól mentesül. Indokolása ugyanaz.

7. Szemérem elleni erőszak büntette.

A Btk. 233. §-a szerint ezt a cselekményt az követi el, aki valamely nözeményen fenyegetéssel, stb. házasságon kívül fajtalanságot követ el. Ennek a fenyegetésnek azonban a 234. §. szerint olyannak kell lennie, hogy alapos félelmet gerjesszen a megfenyegetettben aziránt, hogy vagy a maga, vagy hozzátartozója élete vagy testi épsége veszélyben forog. A törvény megköveteli, hogy a hozzátartozó jelen legyen a fenyegetésnél, mert így a fenyegetés hatása közvetlen. Egyébként a cselekmény alánya csak férfi lehet, a cselekmény csak nő ellen irányulhat, míg felbujtó és bűnségéd nő is lehet. A fenyegető arra számít, hogy ha a megfenyegetett megijed azért, mert hozzátartozóját komoly veszély fenyegeti, célját el fogja érni.

A Btk. 235. §-a ezt a cselekményt súlyosabban bünteti, ha fel- vagy lemenő ágbeli rokonnal szemben követi el a tettes. A törvény megakarja védeni

a nőnek azt a jogát, hogy csak azzal lép nemi érintkezésbe, akivel ő akar. A felmenők, mint életkoruknál fogva tapasztaltabbak, arra hivatottak, hogy a lemenőket minden erkölestelen támadás ellen megvédjék. Másrészt a lemenő a felmenővel szemben tiszteletre és szeretetre köteles. Ha tehát bármelyik is követi el ezt a bűncselekményt a másik ellen, megérdemli, hogy a törvény őt súlyosabb büntetéssel sújtsa. Ez a bűncselekmény ugyan magánindítványi, de a törvény az eljárást azzal teszi szigorúbbá, hogy a magánindítvány visszavonását kizárja s hogy bizonyos esetekben az eljárás hivatalból indítható meg.

8. Vérfertőzés büntette.

A Btk. 243. §-a a fel- és lemenő ágbeliek közti nemi közösülést vérfertőztetés büntettségének minősíti. Általános tapasztalat, hogy a vérrokonok közti házasságból, vagy nem születnek gyermekek, vagy ha születnek, ezek rendszerint úgy testileg, mint szellemileg degeneráltak, még pedig annál fokozottabb mértékben, minél közelebbi a két fél közt a vérrokonság. A fel- és lemenő ágbeliek közt pedig a legszorosabb a rokonság, tehát legkevésbé engedhető meg köztük a nemi érintkezés. Ezért indokolt, hogy bár mindkét fél akarata a nemi közösülés véghezvitelére irányul, a törvény ezt bűncselekménynek minősíti.

9. Csábítás büntette.

A Btk. 247. §-a szerint ezt a bűncselekményt az a szülő követi el, aki nőgyermekét mással nemi kö-

Az őrmester úr közbeavágott:

— Na-na, aki mindent tud, az jelest kap és nem négyest! — kacagott fel. — Na de most majd együtt úgy megtanuljuk, hogy csakugyan jelesül fog menni az a pótvizsga. Tavaly is levizsgáztattam én egy bikficet, azt a rakoncátlan kis Kemény Lacit, annak meg a számtan volt a gyengéje.

Miközben ezt mondta, már a könyvemben lapozgatott, egyet-mást kérdezgetett s én észrevettem, hogy a történelmi ismereteimet firtatja.

Másnap aztán megkezdődött a tanulás, illetve részemről a csodálkozó hallgatás. Hallgattam, hallgattam az őrmester úr előadását s merem állítani, illetve be merem vallani, hogy bizony én gyönyörködve hallgattam, mert én még nem hallottam történelmet úgy, olyan szépen magyarázni, ahogyan azt Kovács őrmester úr cselekedte. Amint visszaemlékszem most az előadására, szinte visszacsendülnek fülembé a szavai, melyekkel a csaták lefolyását elem festette, mintha valami történelmi regényből olvasna fel érdekfeszítő fejezeteket. Annyi bizonyos, hogy lángalobbantotta az érdeklődésemet a történelem iránt. A harmadik napon már rohantam Kovács őrmester úrhoz. Természetesen az őrmester úr észrevette ezt a palástolatlan érdeklődésemet. Nevetve jegyezte meg:

— Na fiatalúr, úgyé hogy nem utolsó dolog ez a történelemtanulás. Szép tudomány ez és nagy tudomány. A nebulók az iskolában a történelmet amolyan száraz diónak gondolják, de aztán ha valaki feltöri nekik ezt a diót és megkóstoltatja velük az ízét, akkor veszik észre, hogy méz csurog belőle... Na de folytassuk a tanulást — lapozott egyet a

könyvemben és a Rákóczi korát kezdte magyarázni. Emlékszem, hogy még verseket is mondott a kurucokról. Én feszülten figyeltem minden szavát. Azon az egy délutánon úgy megtanultam a magyar történelemnek ezt a hősi korszakát, hogy az őrmester úr büszke csodálkozással veregette meg a vállamat:

— Na, kedves öcsém, ezt jelesül megtanulta, hát én ezért jutalmul eljátszok magának egy pár kurucnótát — mondta vidáman és a szekrényhez lépett. A beakasztott köpenyek közül hegedűt emelt ki és hangolni kezdte.

Amulva néztem rá, mert csak akkor tudtam meg, hogy az őrmester úr még ehhez is ért. Kisvártatva már rá is hajolt a hegedűre és játszani kezdett... Hej, Rákóczi, Beresényi... Gyöngye violának... Futó felhő kék ég alatt... Csinom palkó... és szállt a nóta, sirt a hegedű. Kárpáti fenyők illata és csillagos őszi éjszakák hangulata töltötte be a kis szoba alkonyati csendjét.

Kint az utcán, a nyitott ablak alatt taps csatant fel. Kinéztem. Sokan álltak az ablak alatt. És tapsoltak... Mert szépen hegedült Kovács őrmester úr.

A javító vizsgát jó eredménnyel tettem le. Sőt a következő évben egyenesen jeles osztályzatot kaptam a történelemből.

Apám ekkor mosolyogva jegyezte meg:

— Na, kölyök, megtanított Kovács őrmester úr?!

Igaza volt apámnak. Kezet csókoltam neki. Aztán elmentem a csendőrlaktanyába piros arccal, jó kedvvel és csak megszorítottam Kovács őrmester úr kezét, szólni nem tudtam...

zősülésre, vagy fajtalanság elkövetésére csábítja. A szülőnek kötelessége, hogy gyermekének erkölcsét védje. Ha tehát ehelyett éppen ő maga csábítja gyermekét erkölestelenségre, megérdemli a szigorú büntetést. A cselekmény elkövetésének indoka leggyakrabban anyagi érdek, mert az, akinek részére a szülő a gyermeket csábítja, ezt megfizeti. A törvény annál a cselekménynél csak a felmenőt bünteti.

10. Minősített kerítés.

Az 1935:XX. t.-c. §-ának 2. bekezdése feltétlenül büntettnak minősíti a kerítést, ha azt a tettes hozzátartozója ellen követi el. A cselekmény alanya lehet férfi és nő, tárgya csak nő. Elkövetésének indító oka ugyancsak anyagi érdek.

11. Rágalmazás és becsületsértés vétsége.

Ezek az 1914:XXI. t.-c. 6. §-a értelmében főmagánvádra üldözendő bűncselekmények. Megtörténik azonban, hogy a főmagánvádló meghal, mielőtt a magánindítványt előterjesztette. Erre az esetre a hivatkozott 6. §. kimondja, hogy ilyenkor az elhaltak előde, gyermeke vagy unokája stb. a magánindítványra jogosult. Előd alatt a felmenőt kell érteni. A felsoroltak tehát az elhalt érdekében járnak el, amikor helyette a magánindítványt előterjesztik.

12. Meghalt embernek vagy emlékének meggyalázása.

Ez a cselekmény az 1914:XXI. t.-c. 22. §-a szerint lehet rágalmazás vagy becsületsértés. A meghalt ember helyett a magánindítványt a 23. §. értelmében ugyanazok terjeszthetik elő, mint a 11. pontban megnevezettek.

13. Szándékos emberölés büntette.

A Btk. 279. §-ában meghatározott büntetést a 280. §. életfogytig tartó fegyházra emeli fel, ha a cselekményt a tettes felmenő ágbeli rokonán, törvénytelen gyermek az anyján, vagy törvényesítés esetén természetes atyján követi el. A felsorolásból láthatjuk, hogy a törvény csak a lemenőnek e cselekményét bünteti súlyosabban, amelyet felmenőjével szemben követ el. Indoka az, hogy a lemenő a felmenőjével szemben a legnagyobb tiszteletre és szeretetre köteles és épen ezt az elvet sérti meg cselekedetével.

14. Erős felindulásban elkövetett emberölés.

A Btk. 281. §-a lényegesen enyhébben bünteti a bűncselekményt, ha azt a tettes amiatti erős felindulásában követte el, mert a megölt egyén vagy a tettet, vagy ennek valamelyik hozzátartozóját jogtalanul súlyosan bántalmazta vagy megsértette. De van e § alkalmazásának még egy feltétele, hogy t. i. a tettes a cselekményt ebben a felindulásában rögtön hajtsa végre. Tudjuk, hogy a gyilkosság és a szándékos emberölés közti különbség azon fordul meg, hogy fennforog-e az előre megfontoltság. Az utóbbi bűncselekménynek speciális faja az, amelyet most tárgyalunk. Ha a tettes a cselekményt nem nyomban követné el, hanem hosszabb megfontolás után, akkor semmi ok nem volna arra, hogy a cselekményért enyhébb büntetés járjon. A bántalmazás alatt nem kell testi sértést érteni, hanem elég a tetteges, vagy

a szóbeli bántalom is, amely alkalmas arra, hogy a felindulást létrehozza.

A Btk. 281. §-ának utolsó bekezdése a fel- vagy lemenő ágbeli rokonnak erős felindulásban történt megölését is enyhébben bünteti.

15. Gyermekölés büntette.

Ha az anya a házasságon kívül született gyermekét a szülés alatt, vagy nyomban utána megöli, cselekménye a rendesnél enyhébben büntetendő. Ennek érthető magyarázata egyrészt az anyának szégyene, hogy a szülés nyilvánosságra jut, másrészt a beszámítást kisebbitő izgatott állapot, amely a törvénytelen szülésnél csak fokozódik. A „szülés alatt“ meghatározás azt az időt jelenti, amikor a szülés már megindult, de még be nem fejeződött. A „közvetlenül a szülés után“ pedig az az idő, amíg az anya kivételes testi és lelki izgalma tart.

16. Magzatelhajtás büntette.

A Btk. 285. §-a szerint e cselekményt a teherben levő nő követi el, aki méhmagzatát szándékosan elhajtja, megöli, vagy azt más által eszközölteti. Mindaddig követhető el a magzatelhajtás, amíg a gyermek meg nem született, mert ennek megölése már emberölés. A méhmagzat kopolyúval lélezik, a megszületett gyermek pedig tüdővel. A törvény különbséget tesz a méhmagzatnál abban a tekintetben, hogy a nő házasságon belül, vagy kívül esett-e teherbe. Az utóbbit enyhébben bünteti, mert a házasságon kívül teherbe esett nő igyekszik a szégyenét eltitkolni s ennek egyik módja a magzat elhajtása. Ez a kitétel: „méhmagzatát megöli“ azt jelenti, hogy a magzatot az anya méhében öli meg vagy maga az anya, vagy más valaki. Utóbbi rendszerint orvos vagy szülésznő. Kérdés, hogy ha valaki terhes nőt öl meg, megállapítható-e bűnhalmazat, t. i. emberölés és magzatelhajtás? A bírói gyakorlat szerint nincs halmazat, hanem csak emberölés büntette.

17. Gyermekkitétel büntette.

A Btk. 287. §-a szerint e bűncselekmény akkor forog fenn, ha a szülő védekezésre képtelen gyermeket félreeső, vagy járatlan helyre teszi ki úgy, hogy annak megmentése a véletlentől függ. Ezt tehát csak a felmenő követheti el a lemenővel szemben, de már a nagyszülők cselekménye nem esik e §. alá. A bűncselekmény akkor is fennforog, ha a gyermeket semmi baj nem éri, mert annak élete már a kitételvel veszélybe került. Természetesen, a szándéknak nem szabad arra irányulnia, hogy a gyermek meghaljon, mert akkor a cselekmény emberölés. Ez abból is kitűnik, hogy ha a gyermek a kitétel folytán meghal, bár a kitévő nem akarta, hogy a gyermek meghaljon, enyhébben büntetendő, mint a szándékos emberölés.

18. Minősített testi sértés.

A Btk. 302. §-ának 2. bekezdése súlyosabb büntetést állapít meg arra az esetre, ha a cselekményt lemenő követi el felmenővel szemben. Indokolása ugyanaz, mint a 3. pont alatt.

Érdekes, hogy a 280. §. az emberölést akkor is súlyosabban bünteti, ha azt a tettes a házastársával szemben követi el, a testi sértésnél ez az eset nem szerepel,

Ugyancsak súlyosabban bünteti a Btk. 303. §. 2. bekezdése a testi sértést, ha azt a lemenő követi el a felmenővel szemben.

19. Haláltokozó testi sértés.

A 307. §. 2. bekezdése kimondja, hogy ha a tettes azért jött erős felindulásba, mert a sértett őt, vagy valamelyik hozzátartozóját súlyosan bántalmazta, akkor a büntetés lényegesen enyhébb. Ugyanis a tettes igyekszik hozzátartozóját is megvédeni a támadással szemben s ha megtorlással él, a törvény erre figyelemmel van. De a §. utolsó bekezdése szerint nem alkalmazható enyhébb büntetés akkor, ha a tettes a cselekményt felmenőjével szemben követi el.

20. Házi fegyelem joga.

A Btk. 313. §-a szerint azok ellen, akik a házi fegyelem gyakorlására jogosítottak, az általuk ennek gyakorlása közben okozott könnyű testi sértés miatt bűnvádi eljárásnak helye nincs. Ez a jog elsősorban a szülőket illeti meg s ennek egyik hatásos módja a testi fenytés, melytől jogosan várható kedvező eredmény. De ha a házi fegyelem gyakorlására jogosított ezzel a jogával visszaél, vagy azt túllépi, pl. súlyos testi sértést okoz, akkor e §. vele szemben nem alkalmazható. Ennek elbírálása azonban a bíróság hatáskörébe tartozik.

21. Minősített lopás.

A lopás a leggyakrabban előforduló bűncselekmény. Minket most a Btk. 336. §-ának 8. pontja érdekel, amikor a tettes a lopást a vele házközösségben élő személy ellen követi el. A házközösségben élők alatt azokat kell érteni, akik együtt laknak. Ezek pedig leggyakrabban a fel- és lemenők. A törvény az ily lopást büntettnak minősíti, mert egyrészt a tettesnek könnyű alkalma nyílik a lopás elkövetésére, másrészt nagyon nehéz ellene a védekezés.

22. Indítványozás joga családi lopás esetén.

A Btk. 342. §-a szerint a fel- és lemenő ágbeli rokonoknak egymás ellen elkövetett lopása esetén a bűnvádi eljárás csak a sértett fél indítványára indítható meg. A törvény azért köti az eljárást magánindítványhoz, mert az elkövetés helye szűkebb családi kör, annak megtorlása a közérdeket nem érinti, ha pedig az eljárás hivatalból indulna meg, ez szükségtelenül feltárná a bűnszerű családi ügyeket, végül a sértett közreműködése nélkül az eljárás alig végződne eredménnyel.

23. Rablás büntette.

E bűncselekmény elkövetésének módja kétféle: 1. Az ingónak erőszakkal való elvétele, 2. sértettnak oly módon való megfenyegetése, hogy a megfenyegetett ennek hatása alatt az ingót átadja. Hogy mit kell érteni fenyegetés alatt, azt megmondja a 347. §. Eszerint a tettes vagy a sértettet, vagy annak hozzátartozóját fenyegeti meg oly cselekménnyel, amely ezeknek életét, testi épségét vagy vagyonát teszi ki súlyos veszélynek. Természetesen a sértettnak jelen kell lennie a fenyegetésnél, a hozzátartozó jelenléte azonban nem szükséges. Ez az a kényszer, amely a sértettet arra készíti, hogy az ingót a tettesnek átadja, mert így reméli, hogy hozzátartozóját megmenti a fenyegető súlyos veszélytől. Az, hogy a tet-

tes az ingót erőszakkal veszi el, vagy hogy a sértett azt a fenyegetés hatása alatt adja át, egyenlő súlyosságú cselekmény. Elképzelhető, hogy a sértett az ellene irányuló fenyegetés hatása alatt nem adná át az ingót, de amikor valamely kedvelt hozzátartozója ellen irányul, ennek nem mer ellentállni.

24. Sikkasztás.

A 358. §. 3. bekezdése szerint a sikkasztás magánindítványi cselekmény, ha azt a tettes valamely hozzátartozója sérelmére követi el.

Indokolása ugyanaz, mint a 22. pont alattié.

25. Jogtalan elsajátítás vétsége.

A Btk. 369. §-a szerint ez is magánindítványi cselekmény, ha a tettes azt a felmenő, vagy a lemenő sérelmére követi el. Indokolása ugyanaz, mint a 22. pont alattinál.

Ez tisztán mulasztási cselekmény, mert oly módon jön létre, hogy a találó a talált dolgot sem annak nem adja vissza 8 nap alatt, aki azt elvesztette, sem pedig a hatóságoknak nem szolgáltatja be. Felmerül itt az a kérdés, hogy milyen a helyzete a talalónak? Ha szó szerint vesszük a 365. §. szövegét, úgy a talalónak nem kell sietnie az átadással, mert erre 8 napig van ideje. Ha azonban adat van arra, hogy a találó a tárgyat el akarta tulajdonítani, pl. azt a 6-ik napon eladta, vagy úgy eldugta, hogy csak szorgos házkutatás útján volt feltalálható, a bíróság a 8 nap eltelté előtt is megállapíthatja a bűnösséget. Viszont, ha a törvény szövegét szó szerint vesszük, a 8 nap elteltével a találó bűnösségét feltétlenül meg kellene állapítani. Megint csak azt kell kutatni, hogy volt-e a talalónak eltulajdonítási szándéka? Ha pl. a talált tárgyat elteszi s közben elfelejtkezik róla, a bíróság a 8 nap eltelté után is fel fogja őt menteni. Az elévülés a 8 nap elteltével kezdődik.

26. Bűnpártolás vétsége.

A Btk. 378. §-a mentesíti a bűnpártolót a büntetés alól, ha a tettes azt fel- vagy lemenője érdekében követte el. Ez azzal magyarázható, hogy a vérrokonok igyekeznek egymást menteni a bűnvádi eljárás alól. A bűnpártolás tulajdonképpen nem irányul vagyoni haszonra, bár a cselekmény elnevezése olyan, hogy a vagyoni haszon szándékára gondolunk. Ezzel szemben azt lehet megállapítani, hogy az igazi bűnpártolás vagyoni érdek nélküli bűncselekmény. Pl. arra irányul, hogy valaki a bűnvádi eljárás alól megmeneküljön.

27. Csalás büntette és vétsége.

E cselekmények is magánindítványiak a Btk. 389. §-a értelmében, ha azt fel- vagy lemenő ágbeli rokonok egymással szemben követik el. Indoka ugyanaz, mint a 22. pont alattié.

Ha most végig tekintünk a cikkben felsorolt eseteken, azt állapíthatjuk meg, hogy az 1., 2., 3., 4., 5., 6., 11., 12., 14., 18., 19., 23., 26. alattiaknál a fel- és lemenők egymás érdekében, míg a 7., 8., 9., 10., 13., 15., 16., 17., 20., 21., 22., 24., 25., 27. alatti eseteknél egymás ellen követik el a bűncselekményt.

Ki tudta?

Az egész világon kb. 2000 millió ember él, Kínában 425 millió, tehát az emberiség ötöde.

(vitéz Balázs-Piri alezr. felv.)

A helyszín biztosítása.

Irta: BÁRANY ISTVAN tiszthelyettes (Debrecen).

A helyszín fogalmát, valamint a helyszíni szemle célját és a helyszíni szemle mikénti megtartását utasításaink, tansegédleteink, azonkívül e tárgyban szakértő tiszturaink által a „Csendőrségi Lapok“-ban leírt szakközlemények részletesen ismertetik. Leírásomban nem is szorosan a tárgykörről akarok foglalkozni, hanem azzal kapcsolatosan, tapasztalati tények alapján, példák keretében rá akarok mutatni a helyszín biztosítása terén még mindig előforduló, de kiküszöbölhető hibákra. Nem a járőrök eljárását akarom bírálat alá vonni, erre nem is vagyok hivatva, hanem azt óhajtom elérni, hogy őrökön levő bajtársaim, a helyszíni szemle fontosságának megszívlelésével jövőben a helyszín mikénti biztosítására a leírtakból is tapasztalatot szerezhessenek.

E cikk megírására, mint a nyomozó alosztály helyszínelője érzem magam indíttatva. Ezért leírásomban elsősorban olyan helyszínbiztosítást értek, amikor az őrök a nyomozó alosztálytól a helyszínelő kiszállását kérik.

Nem lehet elég az utasítás, meghagyás és leírás a helyszíni szemle fontosságának ismertetésére. Ismételt és állandóan gondolnunk kell arra a tapasztalati tényként ismeretes körülményre, hogy a helyszín a nyomozás kiindulási pontja (helyszínes bűncselekményeknél értem). A helyszínen megtartott helyszíni szemle szolgáltatja a nyomozáshoz szükséges adatokat.

A helyszíni szemle során azonban csak akkor ta-

lálhatunk értékes és megbízható adatokat, ha a helyszíni szemlét lehetőleg az eredeti — tettes távozása utáni — helyszínen tarthatjuk meg. Ezért a helyszínt — a helyszínelő megérkezéséig — biztosítani kell. Sajnos azonban, rendszerint az őr járőre megérkezése előtt sértett vagy más avatatlank fordulnak meg a helyszínen, kik nem tartva szem előtt a helyszín változatlan állapotban való megőrzését, legtöbb esetben megváltoztatják a helyszín eredeti állapotát. Ezáltal a fontos nyomokat megsemmisítik.

Példa: Az egyik őr üzletbetörés helyszínére kérte az alosztálytól a helyszínelő kiszállását. A helyszínre megérkezve láttam, hogy a helyszín biztosítva van ugyan, de az üzletben a legnagyobb rend uralkodik, az üzlet kisépért állapotban van. A betörés nyomait kizárólag az üzletajtón látható feltörés mutatta.

A járőr közölte velem, hogy a helyszínre történt megérkezésekor az üzletet már ebben az állapotban találta. Kiderült, hogy az izraelita sértett attól félt, ha a csendőrijárőr meglátja, hogy az üzlete sepretnen, piszkos, fel fogja jelenteni. Ezért, mielőtt a betörést az őrön jelentette, az üzletet kiséperte és rendet csinált. Természetesen a rendcsinálással a tettes által az üzletben visszahagyott minden nyomot is megsemmisített.

Más esetekben a helyszínen kíváncsiságból megfordult avatatlank semmisítik meg a nyomokat. Ennek megszüntetésére eddig megpróbált minden eljárás — a falusi lakosság kíváncsi természeténél fogva, — eredménytelen maradt. A helyszínre való megérkezés után a járőrök kötelessége a helyszínt, a helyszínelő megérkezéséig biztosítani.

Példa: Az egyik őr telefonon jelentette az alosztályparancsnokságnak, hogy a Hangya-szövetkezetbe ismeretlen tettesek betörték. Járőr a helyszínt biztosította, helyszínelő kiszállását kérte.

A helyszínre még aznap délutáni órákban megérkeztem. Megérkezésemkor láttam, hogy a Hangya-szövetkezet üzlethelyiségében (ahol a betörés történt) a 10 kiszolgáló személyzetten kívül legalább 20 ember (vásárló) volt. Rendes kiszolgálást foganatosítottak. A helyszín biztosítására vonatkozólag, a helyszínt biztosító járőr vezetője jelentette, hogy a kibontott tetőt, ahol a tettes a padlásra felment és a felfeszített padlásnyílást, ahol az üzletbe leereszkedett, biztosította.

Az üzletben levő feltört pénzesfiók és az üzlethelyiség biztosításáról a járőr nem gondoskodott, pedig éppen ez utóbbi helyeken lehetett volna a helyszíni szemle során értékes adatokat találni. Természetes, hogy ilyen körülmények között a helyszíni szemle adatokat nem szolgáltatott.

Nemcsak a tettes behatolási és távozási helyét, hanem az egész helyszínt, sőt annak környékét is biztosítani kell. Sohasem lehet tudni, hogy a helyszíni szemle során hol találhatunk értékes adatokat.

Példa: A késő esteli órákban a helyi őr szóbelileg jelentette az alosztályparancsnokságnak, hogy az esteli órákban X. gazdálkodót lakásán meggyilkolták, nyomozó járőr és helyszínelő kiszállását kérte. Az éjjeli időre való tekintettel az alosztályparancsnokság a helyszín biztosítására csak nyomozó járőrt vezényelt ki azzal a paranccsal, hogy az őr járőrével karöltve, a helyszínelő megérkezéséig, a helyszín biztosítása mellett a nyomozást vezesse be.

Én a kora reggeli órákban érkeztem a helyszínre. A helyszín — eltekintve a járőrök megérkezése előtt, avatatlanok által eszközölt változtatásoktól — biztosítva volt. A helyszíni szemle alkalmával a lakószobában, az egyik szekrény tetején találtam egy asztali lámpát. A lámpaüvegen több, egymást keresztező, azonosításra nem alkalmas ujjnyom között egy eléggé használható ujjnyomot fedeztem fel. Az ujjnyomot biztosítottam.

Az ujjnyom biztosítása alkalmával a jelen volt helyszínt biztosító járőr vezetője közölte velem, hogy a helyszínre történt megérkezése alkalmával, amikor az áldozat nejevel a lakószobába bement, a lámpaüveget a lámpa mellett találta. A szobában levő ágy fel volt dülva, az ágy szalmazsákjában pedig — sértett neje állítása szerint 1150 pengő volt elrejtve. Ezért megengedte az áldozat nejének, hogy a lámpát meggyújtva, a pénz meglétéről meggyőződhessen. (A pénz nem volt meg.)

A lámpaüvegen talált helyszíni ujjnyom a további nyomozás során gyanuba vett egyik gyanúsított jobbkez hüvelykujjának lenyomatával volt azonos. E döntő bizonyíték alapján — az addig mindent tagadó gyanúsított — a rablógyilkosság elkövetését beismerte, felbújtóit és tettestársait megnevezte. Az elrabolt pénz is majdnem teljes összegben előkerült.

Láthatjuk, hogy e súlyos bűncselekmény helyszínének a biztosítása terén is hibát követett el a járőr. Csak a véletlennek volt köszönhető, hogy az áldozat neje, a lámpaüveg megfogása által nem semmisítette meg a döntő bizonyítékként felhasználható tettes ujjlenyomatát.

Különösen meg kell őrizni az olyan tárgyakat, amelyek ujjnyomok maradhatnak és feltételezzük, hogy a tettes megérintette. Ne engedje a járőr senkinek, semmi oknál fogva, hogy a helyszínen bármit is megérinthessenek.

Nem ritka eset, amikor a helyszínen maguk a járőrök semmisítenek meg értékes nyomokat.

Példa: Az egyik őr betöréses-lopás helyszínére kérte az alosztályparancsnokságtól a helyszínelő kiszállását, jelezve, hogy a tettes által betört ablaküvegen jól látható ujjnyomok vannak. Járőr az ujjnyomos üvegdarabot biztosította.

A helyszínre megérkezve, a járőr által biztosított üvegdarabot átvizsgáltam, azon több egymáson levő és egymást keresztező, azonosításra nem alkalmas ujjnyom mellett egy feltűnően tiszta és kifogástalanul használható ujjnyomot találtam. Járőr mindkét tagja határozottan állította, hogy az üvegdarabnak csak a szélét fogta meg. A járőr azon tagjáról, amelyik az üvegdarabot megfogta, ujjlenyomatot vettem fel, melyet a helyszíni ujjnyommal összehasonlítva, megállapítottam, hogy az nevezett ujjlenyomatával azonos.

Megállapítottam továbbá, hogy járőr az ablaküvegdarabot a fal mellé támasztva találta. Azt a tettes állította oda, tehát feltétlenül megfogta, de mert a járőr az üvegdarabot nem óvatosan fogta meg, a tettes ujjlenyomatát, saját ujjlenyomatával megsemmisítette. Ez által a helyszíni szemle során a tettes kilétére vonatkozó fontos bizonyítékot biztosítani nem lehetett.

A helyszínen szabadban talált nyomokat és bizonyítékul szolgálható bűnjeleket is biztosítani kell, csak arra kell vigyázni, hogy a biztosítás által a nyomokat meg ne semmisítsük.

Amilyen hiba az, hogy szabadban talált bűnjeleken levő nyomokat a biztosítás alkalmával semmisítjük meg, éppen olyan hiba az olyan nyomokat biztosítatlanul hagyni, amelyek ki vannak téve annak, hogy kedvezőtlen időjárás (eső, hó) által megsemmisülhetnek.

Példa: Egy templombetörésnél a tettes az egyik oldalbejárati üvegajtón át ment be a templomba. Az ajtó egyik üvegtábláját betörte s az üvegdarabok nagy részét, az ajtótól 10 méterre levő fa alá vitte, tehát az üvegdarabokat valószínűleg megfogta. E helyszín biztosításánál a járőr mindenképpen az utasításnak megfelelően járt el, a helyszín változatlan állapotban való megőrzése iránt szabályszerűen intézkedett. A helyszínt lezárta, mindent, amit talált és látott, érintetlenül hagyott.

A helyszínre történt megérkezésem előtt nagyobb mennyiségű eső esett. A helyszíni szemle alkalmával a fa alatt talált üvegdarabok vizesek voltak. Hiába szárítottam meg, ujjnyomot biztosítani nem tudtam, az eső a nyomokat megsemmisítette.

Még több hasonlóan előfordult esetekre tudnék hivatkozni, de merem remélni, hogy a már leírtakból is vonnak le tanulságot őrökön lévő bajtársaim és a helyszín biztosítása terén jövőben — a leírt példák szemlélő tartásával — oda fognak hatni, hogy a helyszíni szemle során mennél több értékes adatokat szerezhessünk, hogy ezáltal a nyomozás során a bűnözőket kézrekeríthessük és az igazságszolgáltatás kezére juttathassuk.

Az emlékezőképesség haszna.

írta: KÁLMÁN IMRE II. gy. tórm. (Pécs).

Szolgálatban, szolgálaton kívül, a csendőr körül történő eseményeket, személyeket, beszédeket stb. alaposan megligyelve, sokat segít a csendőr munkájában. Ezt az alábbi — bár jelentéktelennek látszó, de talán mégis tanulságosnak mondható — két esetrel óhajtom megvilágítani.

1923. évben mint próbacsendőr, a körmendi őrsön teljesítettem szolgálatot. Hetivásár alkalmával, mint napos, a postára igyekeztem. A helyiügyeleti járőr nem messze tőlem egy vidéki nőt kísért éppen a községháza felé, akit tulajdon elleni kihágáson ért tetten. A nő különleges rózsás szoknyája szokatlanul szemembe ötlött, mert még nem is láttam olyat.

Amint később megtudtuk, az illető nő a járőrnek hamis nevet és személyi adatokat mondott be, így a járásbíróság nem tudta beidézni, ezért az őrsöt felhívta a nő nyomozására.

3—4 hónap elteltével, országos vásár alkalmával vasútügyi szolgálatban voltam. A vásár befejezése körül, a vasúti előcsarnokban az egyik beérkező vonatot fogadtam. Mivel jó kilátó helyem volt, az összes utasokat megfigyelhettem. Amint kissé oldal néztem, egy nő éppen akkor lépett be a váróterembe. A nő különös szoknyája ekkor is megragadta figyelmemet és nyomban a keresett nőre gondoltam. Utána mentem, leigazoltam, kiderült, hogy a régóta keresettel azonos. Az illető így elnyerte méltó büntetését.

1925. évben mint próbacsendőr a sárvári őrsön teljesítettem szolgálatot. Egy forró nyári délután egyik bajtársammal fürödni mentünk a Rába folyóra. Fürdés után visszafelé tartva, a tikkasztó hőség csillapítására, egy pohár sörre tértünk be az egyik vendéglő kerthelyiségébe. A kerthelyiségben csak egy asztaltársaság volt rajtunk kívül. Közeliükben helyet foglaltunk, úgy mintha oda sem figyelnénk. Mivel már meglehetősen személyi ismerettel rendelkeztem, a szomszéd asztaltársaság valamennyi tagját, egy kivételével ismertem. Ezt vidékinek véltem, mert még nem láttam a községben. Ez a vidéki egyén tartotta az asztaltársaságot beszédrel. Úgy értettem, hogy az ő katonaidejéről beszélt és többek között megjegyeztem a következő két mondatot: „Amikor én pótesendőrőrmester voltam.“ „Amikor a tüzérséghez bevonultam.“ Rövid ottartózkodás után mi is eltávoztunk, néhány nap múlva találkoztam az asztaltársaság egyik tagjával, akitől megtudtam, hogy az a vidéki egyén Szombathelyen tartózkodik, Pataky J.-nek hívják.

Körülbelül hat hónap múlva az egyik vendéglő elől egy kerékpárt loptak el. Mivel állandó helyiügyeleti szolgálatot teljesített az őrs, az őrsparancsnok a helyi járőrt bízta meg a kerékpárlopás nyomozásával. 3 napig a nyomozás eredménytelenül folyt. A lopás utáni 4-ik napon én kerültem, mint jv. helyi szolgálatba és az őrsparancsnok nekem is meghagyta, hogy a kerékpárlopás ügyében én is nyomozzak. Az előző járőröknek a vendéglős, ahonnan a kerékpárt ellopták, megadott egy személyleírást egy egyénről, aki éppen a lopás idejében távoztat el a ven-

Testőr az oslói kir. palota előtt. (v. Liptay alez. felv.)

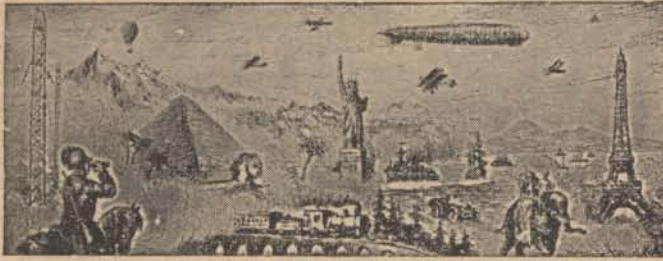
déglőből, de ennek alapján nem sikerült az illető kilitét megállapítani.

Először én is a helyszínén kezdtem puhatolni, helyszíni nyomok természetesen már nem voltak, így a vendéglős és a pincér kikérdezésétől lehetett csak adatot remélni. A vendéglős nekem is, mint az előző járőrnek elmondta az esetet és homályos emlékezetből azon egyén személyleírását, aki a lopás idején távozott el a vendéglőből. Ennek alapján még csak következtetni sem lehetett, mert a pincér épp az ellentétes személyleírást adta a lopás idején eltávozott egyénről. Majd azt kérdeztem, hogy beszéltek-e az illetővel? Erre a pincér felelte, hogy ő beszélt vele. Azon kérdésemre, hogy mit és miről beszéltek, a pincér elmondta, hogy az illető úgy említette, hogy tüzér volt és később pótesendőrőrmester.

A fent említett asztaltársaság tagjaitól az illető bővebb személyi adatait is megtudtam és Szombathelyen sikerült is feltalálnom. Az illetőtől tudtam meg, hogy az ellopott kerékpár árát elszakított területre való utazásra akarta fordítani, ha még egy nappal később találjuk fel, már nem is találtuk volna Szombathelyen. A kerékpár megkerült és még több kerékpárlopást is kiderítettünk. Az illető így nem menekülhetett meg az igazságszolgáltatás sujtó keze alól.

Ki tudja?

Mért érezzük hidegebbnek a —20 fokos vizet, mint a —20 fokos levegőt?

Portyázás.

Ünnepi nagymisén megtelt a székesegyház hajója, a telki tét tengerének ez a hatalmas, szilárd, minden viharral aacoló oceanjárója. Gyártó, ütött-kopott emberi életek hozták oda sohajukat és imájukat, nagy kelendősége volt a mentőöveknek és mentőcsónakoknak, amikbe olykor-olykor jó belekapaszkodni a föld jaradt vánaorainak. Imadkoztak az emberek.

Köztük imádkozott egy csendőrőrmester is. Hatalmas vállú, konoknyakú, buzogányöklű fiatal csendőrember. Olyan, akire azt szokták mondani, hogy az első pofont a bába kapta tőle, amikor fürdetes közben meghúzta a haját, csendőri hivatása körében pedig reggelire megeszik egy tagadó cigányt és két verekedő legényt.

A külső azonban sokszor csal. Ez a hatalmas fiatal férfi, akiről a „bántalmazó“ csendőr szobrát lehetne faragni, végigtérdepelte a nagymisét. Kidőltek, azahogy felállottak mellőle jámbor anyókák és sziklanúvú kispapok. A csendőr csak térdepelt és imádkozott. Nagy, feketekötésű imakönyvbe mélyedt a tekintete, kopott, öreg imakönyvbe, ugyan kitől kaphatta? Anyjától, biztosan Tőle...

Az emberek közül mind többen és többen nézték az imádkozó csendőrt. A mise derekán már kis kör volt körülötte, az emberek tisztelete nyitotta neki ezt a teret, ezt a nagyobb darabot, mint amennyire minden templomjáró hívőnek joga és igénye lehet. S a csendőri tisztelet a kis kör közepén, kezében a kopott, nagy imakönyv, tekintetét egyszer fel nem emelte belőle. Imádkozott.

Mise végén, mikor a tömeg az ajtón kifelé tódult, a csendőr nyitott utat talált maga előtt ki a szabadba, az utat az emberek nyitották neki tisztelettel s láthatóan kissé csodálkozva is. Hiszen látták őket csendőrt, katonát máskor is templomban, látták azokon imát és áhitatot, de ezt a végigtérdeplőt még bizonyára nem látták. Valahogy úgy gondolták mindig az emberek, hogy a katona a templomban is kemény, emeltfejú, törhetetlen derekú és hajlíthatatlan térdű valaki marad, aki a templom leboruló alázatához igazán eljutni soha nem tud, mert hisz talán a hivatása is tiltja ezt neki. A csendőr megmutatta nekik, hogy másként van.

Ez a mi fiatal térdeplő bajtársunk aztán a templom előtt hóna alá fogta az imakönyvét és elindult szép csendben a laktanya felé anélkül, hogy fogalma lett volna róla, mit váltott ki az emberekből. Ezeket a sorokat olvasva azonban magára ismer és ha az imáért nem is jár elismerés, hadd szorítsuk meg a kezét mégis. Ő az igazi csendőr. Rá mindent alapozni és építeni lehet. Tudjuk róla, hogy szolgálatában kiváló a szorgalma, bátorsága, becsületessége, most

már azt is tudjuk, hogy a templomban pedig példásan ember tud lenni. Ő tehát tökéletes csendőr.

Követője minél több akad, annál jobb. Meg kell a térdet hajtani a templomban, mert aki az oltár előtt merev vigyázzal és merev nyakkal tartja a katonamivoltát, sokszor csak az üres lelkét, vagy legjobb esetben az álszemérmét vitte az oltár elé. Legyünk a laktanyában katonák, a templomban pedig emberek. Példánk tiszteletet fog parancsolni és követőre talál azoknál, akik a férfiaságot nem a templommal, hanem csak a kocsával tudják összeegyeztetni, S hogy mennyi van falun ebből a férfifajtából, azt a csendőr mindenkinél jobban tudja.

*

Boldog újévet kívánnak egymásnak az emberek ilyenkor, vagy talán nem is boldog újévet, hanem csak b. u. é. k.-ot. Igy, okszerűen, celszerűen és gazdaságosan lerövidítve, mint ahogyan a jóestet is sokan úgy mondják: ... stét. Megszokták már az emberek a jóreggelt, jónapot, jóestet, szintelen, zamatlan és tartalmatlan üres kifejezéssel kopott a szó, megmaradva belőle a köteles udvariasság, de kivészve belőle maga a jókívánság. Mivel pedig minden üres dolog alá van vetve a divat törvényének, ezeket az ősi eredetükben és jelentésükben gyönyörű, igazán emberi köszöntéseket ki-ki ízlése szerint változtathatja mondván: aláoszolgája, van szerencsém, magamat ajánlom...

Igy vagyunk ezzel a buékkal is. Ha vádolni, ütni, gáncsolni kell az embertársadalmat, három ügyvéd eléggé bőséges szótárát sem sokaljuk hozzá, de ha jót kell neki kívánni, akkor gyerünk csak a rövidítéssel, mert az idő pénz, sőt a posta is olcsóbban viszi a kipontozott betűket, mint a szavakban elmondott jókívánságot.

Tudjuk mi azt, hogy nagyon sok buékot visz azért a posta, amivel vele megy a szív is. De többet csak úgy szív nélkülül. Tudjuk, hogy sokaknak igazán boldog újévet kívánnak ebben a formában is, de még többenél formalitás az egész. Sajátságos, hogyha gorombaságot kell a másik fejéhez vágni, erre nincs pontozott szórövidítésünk, mert a mérget és a haragot kiadja a szív és kiadja a száj maradéktalanul, a jószándékot azonban már csak így racionalizálva adagoljuk.

Nem keresünk káskán csomót, nem bántjuk senki buékos igazi jószándékát, csak éppen eltűnődünk kissé ezen a semmiségen, mint ahogy mindig el kell tűnődnünk azon is, ha A. így köszön B-nek: ... szevasz kérlekalásson... Mert azért furesa, hogy a tejjelt nem engedik hamisítani és higitani, de a jószándékot annál korlátlanabban.

*

Tenyérjósok és kártyavetők szépen aratnak ilyenkor, újév táján, mivel az emberek szeretnék tudni: mit hoz számukra az újesztendő? Egyetlen szerencséje a jószólóknak, hogy igazi csalhatatlan jó még nem született, nem is fog. Ha mégis talán egyszer, hát tisztelettel ajánljuk az utódoknak: esukják be és őriztessék ezrednyi katonasággal, zárják el lég- és beszédmentesen a világtól, mert az ember abban a pillanatban, amint a jövőjét megismeri, képtelen lesz a sorsával szembeszállni.

Elég teher az emberen a fellartóztathatatlan előgés tudata. Mi lenne, ha mindenki előre látná,

mikor, melyik évben kapja az első epekövet, mikor esik a fejére az a bizonyos cserép, mikor zuhan le a repülőgépről és mikor szabják ki rá a huszonegy-napi egyszerű fogságot? Tele lenne a Duna öngyilkosokkal és csak sorszámmal lehetne a villamos alá feküdni.

Bölcs és jó hozzánk Istenünk, hogy a holnapot lezárja tekintetünk elől. Ne kutassuk, mi van a függöny mögött és meneküljünk a tenyérjósok elől, de mentsük meg tőlük főként azokat a jámborul tudatlan embereket, akik a jóslatukban hisznek. Mert sokan vannak ilyenek és sokak lelkierejét bénítja meg ez a gyalázatos pénzkeresési forrás. Gonoszabbak ezek a babonaterjesztők a rablónál, mert azok csak a pénzt viszik el, a jók azonban elviszik a reményt is, ami nélkül pedig nem érdemes élni, vagy pedig hiú reményeket keltenek, melyek később hozzák meg a börtöt.

Aki nem hiszi, hogy nem egészen jelentéktelen kérdés ez, járja sorra a falusi házakat. Majdnem mindenütt talál szorongó, sorsukat megadással elfogadó, védekező, erejükben megbénított szegény embereket, akiktől nemcsak a kolbászt és a csirkét vitte el a kártyavető, hanem az élethitét is.

Legutóbbi számunk vezetőhelyén olvastuk az elismerést, amelyben minden csendőr részeseült, aki a felvidéki területviszaszerzés során helyét becsülettel megállotta. Ez az elismerés voltaképpen annak az első nagy vizsgának szólt, amit a magyar csendőrségnek és a csendőrnek húsz év óta ki kellett állnia.

A feladat valóban nem volt mindennapi. Tudjuk, hogy létszámban a mindennapos szolgálatban sem állottunk túl gazdagon s egyszerre jött a Felvidék, sereglettek fel a csendőrök száza, megritkultak a régi trianoni területeken az őrsök létszámai, odafent pedig az új területeken annyi munka akadt, hogy jutott minden csendőrré tizenkvaló is.

Az elismerés bizonyítja, hogy a vizsga sikerült. Elbirtuk a többmunkát az új területeken és elbirtuk itthon. Nem azért, mert számban elegen voltunk, hanem azért, mert a magyar csendőr önmagát tudja megkészszerézni s akár megsokszorozni, ha kell. Most kellett és sikerült.

Zökkenő nem volt, komoly fennakadásról, panaszcsoportról, el nem végzett feladatról nem tudunk. Teherpróba volt ez teljes sikerrel és biztatás a további teherpróbákra, amik jönnek és talán nagyobb feladatokkal a mostaninál. Nem haszon nélkül való és nem is öndicsérés, ha ezen minden csendőr elgondolkodik. Láthatja, hogy a tanulás, a fegyelem, a kötelesség pontos elvégzése, a hibátlan becsület szolgálatban és szolgálaton kívül összehatásukban mekkora erőt jelentenek. Láthatja mindenki, hogy minden egyes csendőr mekkora értékét jelenti nemzetünk és országunk jelenének, jövőjének, mert hiszen mi igen nagy területen nem tízezerszámra, hanem csak százasával, tizesével, egyesével vállaltuk az új terheket és hogy elbirtuk, annak egyetlen magyarzata, ez: minden egyes csendőr mennyiségben és minőségben kivételes nagy munkára képes.

Nagyon nagy tévedés lenne tehát, ha egyik-másik bajtársunk úgy gondolkodnék, hogy ennek vagy annak a leckének a megtanulása, valamelyik terep-

A csábi őrs (Felvidék) laktanyája. (Turchányi István eső. felv.)

tárgy leportyázatlanul hagyása, egy-egy kis kima-radás nem borítja fel az ország rendjét. Aki így gondolkodik, csak semmit jelentő szürke számnak érzi magát a testületben, már pedig nálunk minden egyes csendőr egymaga külön nagy erőt jelent, nem pedig csak egy számot a sok közül. Vadászatban a hajtók, akiknek csak lármázni kell, érezhetik magukat ilyen számszenkinek, de a csendőr ennek a színvonalnak toronymagasan fölötte áll.

Mondja tehát csak nyugodtan, az önhittség önvádja nélkül minden bajtársunk: Én magyar csendőr vagyok, én rám ezer ember nyugalmanak és biztonságának a terhe nehezedik. Nekem ezért tanulnom és dolgoznom kell sokat, mert minden lépésem és tollvonásom mélyen belevág emberek sorsába, jólétébe, becsületébe, legszentebb életérdekeibe. En, tőlem telhetőleg el is végzem ezt a feladatot, de ezzel szemben elvárom, hogy engem az ország minden lakosa olyan tiszteletben tartson, amilyen a m. kir. csendőrnek jár.

Ez nem öndicséret és nem elbizakodottság. Ezt igenis tudni és érezni kell minden csendőrnek, mert aki ezt nem tudja és nem érzi, nincs tisztában a rendeltetésével, szerepével, hivatásával, fontosságával, aki pedig mindezekkel nincs tisztában, világos, hogy minden lehető alkalmat felhasznál arra, hogy a dolgok könnyebbik végét fogja meg.

Az ilyen aztán nem is csendőr, csak átmeneti kényszerlakója annak az épületnek, amely a m. kir. csendőrség büszke nevét viseli.

Sok fiatal bajtárs van most kint az őrsökön, akik a csendőrségi szolgálat felől iskolába elméleti kiképzést még nem kaphattak. Válogatott emberek, jó katonák, különben nem lehetnének köztünk.

Mégis nagy bizalom számukra, hogy a kakastollas kalap tiszteletét előljáróik így előlegezték nekik. A csendőrség fokozott feladatai szükségessé tették, hogy ők is sorompóba álljanak, fiatal erejük sokat segíthet a fáradtabb, munkával megterhelt idősebb bajtársaknak. Egyelőre senki nem kíván tőlük mást, mint becsületes törekvést. Alljanak oda az idősebbek mellé szívvel-lelélekkel, végezzék pontosan a parancsokat és hallgassák figyelemmel a tanácsokat, oktatásokat. Nemcsak az eskü és fegyelem, hanem a magyar becsület dolga is, hogy a mostani sokat követelő időkben ne terheket jelentő töltelék, hanem friss, készséges, segítő fiatal erőt képviseljenek az őrsökön.

KATONAI ISMERETEK.

A nép és a hadsereg szerepe a jövő háborújában.

A világpolitika egén viharfellegek tornyosulnak, az emberiség állandó ideges lázban ég, nem tudja, mikor csap le a villám, lángbaborítva az egész világot...

A háborút béke követte. A népek „önrendelkezési jogán” számos nemzet fiát rabigába döntötték. A gazdasági életben pedig öldöklő küzdelem folyik: a versenyfutás a nyersanyagért.

Most is a „legmélyebb béke” idején a Spanyolfélszigeten és a Távolszeleken dörögnek az ágyúk. Minden ember számol egy újabb ádáz küzdelem lehetőségével.

Az emberiség történelmét a háborúk és békék végtelen sorozatának tekinthetjük. Háború mindig volt és mindig lesz, csak a külső forma változik. A nomád népek a földért vagy a legelőért vívták harcaikat. A germán néptörzseknél szoros együttműködés mutatkozott a nép és a hadsereg között. A felfegyverzett férfiak küzdöttek, de az egész nép részt vett a háborúban. Neves hadvezérek — mint Nagy Sándor — maroknyi sereggel világuralmat alapítottak. A politizáló praetoriánusok pedig a léha és rothadó római birodalom végpusztulását sietteték. A katonáskodás ezután lassan hivatássá vált. A középkor háborúiban a nép csak szenvedő alany volt, a háborút csak hatásaiban érezte. Más volt a helyzet a vallásháborúk során, ahol népek, nemzetek küzdöttek egymással, a szentnek tekintett eszmék érdekében.

A néphadsereg a francia forradalom szülötte, azaz a hadsereg maga a felfegyverzett nép volt. Scharnhorst porosz tábornok a modern értelemben vett — általános védkötelezettségen alapuló — hadsereget 1806-ban alapította meg. Az ő elgondolása volt a magas békelétszámú hadsereg.

A világháborúban emelkedtek a legmagasabb fokra a néphadseregek, amidőn a harcoló felek millió és millió fia állt egymással szemközt. A katonahiány oly nagy méretű volt, hogy minden nélkülözhető helyen a férfiak helyét az asszonyok foglalták el.

A világháború már előrevetette a totális háború árnyékát. Bár a hangsúly a küzdőtéren volt, fontos szerep jutott a hátsóország lakosságának is. A repülés révén ma az egész ország küzdőtér, tehát minden embernek részt kell venni a háborúban. Ezt a döntő változást a modern államok vezetői fel is ismerték. Ezért vezették be az ifjúság katonai elő-

képzését, a vöröskereszt mozgalmát, a munkaszolgálatot és legfőképpen a légvédelmet.

A népek különféleképpen látják ma a háborús veszélyt. A francia jó katona, de nem eléggé kitarító. Mint jó polgárember szereti a biztonságot, nem szívesen kockáztat semmit sem. Mindennél többre becsüli az írott szerződéseket. Évszázadokon át fejlődve a védelem nagymesterei lettek, ma is ők rendelkeznek a legtökéletesebb erődítményekkel (Maginot vonal). Politikájukban annyira ügyesek voltak, hogy a világháborúban majdnem minden állam szövetségesük volt, az ő érdekükért harcolt.

Az angol népben évszázados politikai sikerei folytán hatalmasan kifejlődött az önérzet, az önbizalom. Természetesnek tartja, hogy az övé legyen a világ egynegyed része s minden nemzetközi viszályban döntőbíróként szerepeljen. „Jog” alatt az általa felépített vagy elérendő állapotot vagy elméletet érti s hiányzik belőle a megértés más népek igényeivel szemben. Minden angol ember szemé előtt, ha döntésről van szó a „birodalom” érdeke lebeg. Ma az „Empire” fejlődése megakadt, az angol nép főfeladataként az elért helyzet megtartását tekinti.

A világháború óta a hadsereg is egészen megváltozott. A fegyverkezést két irányban folytatták: egyrészt az állandó hadsereg létszámát emelték (vele növekedett természetesen a tartalékosok száma is), másrészt a tér fogalmát csökkentették a technika segítségével (motorizálás, repülők alkalmazása).

A technika a hadviselésben óriási változásokat okozott. A parittyás ősember helyét a nyilas vitéz foglalta el, majd a páncélos lovas következett. A puskapor feltalálása az egyént szorította háttérbe. A vasút és a gőzhajó a hadműveletek gyorsaságát fokozta, a gyorstüzelő lövegek és a géppuska bevezetése pedig a tűz hatásosságát és gyorsaságát növelte. A franciák nézete szerint a pergőtűz hatása olyan nagy, hogy a tűzértség „megtöri”, a gyalogság pedig csupán „megszállja” az ellenség állásait. A vegyiháború a harc eszközeinek számát növelte. De van egy szépséghibája is, nagyon kétélű fegyver, melynél a támadó is gyakran pórul járhat.

A motor a világháborúban kezdte meg hódító útját. A teherautóból kiindulva a harcokosin keresztül a repülőgépekben érte el legtökéletesebb alkalmaztatását. A harcokosik hatása elsőpró volt addig, amíg meg nem ismerték gyenge oldalait. A két legkorszerűbb harc eszköz — a repülőgép és a harcokosi — fejlődésével párhuzamosan tökéletesedtek az elhárító fegyverek is. Ma már nem ijedünk meg egy ellenséges harcokosi vagy repülő láttára, mert tudjuk, hogy van ellene védekezés.

A repülőgépek alkalmazásával pedig egy egészen új csapat született. Az ejtőernyős gyalogság. Főleg az oroszok és a franciák bíznak ennek az „égből pottyant” csapatnak eredményes működésében.

Rá kell mutatnunk a mai kor tipikus jelenségére, mennyiben befolyásolják majd a hadi gépek a ma és a jövő katonáját? Jóformán évente kapunk újabb találmányokat, tökéletesített fegyvereket. Az új fegyverek a múlt barátságát mindig megváltoztatják. Kérdés, hogy a jövőben nem fogja-e a hadi gép a katonát szolgálatába állítani? Bármily töké-

letes legyen is a hadigép, mégis mindig katona fogja kezelni. De ki tulajdonképen katona? Ma mindenki.

A fegyverek a legutóbbi, négy esztendőn át tartó vízvívatarban nem hozták meg a kívánt döntést. Az ellenfél gazdasági megsemmisítésére kellett törekedni s ezzel megindult a gazdasági háború. Nemcsak a katonát, az egész népet az éhség fegyverével óhajtották leküzdeni. Ettől a perctől kezdve a nemzet minden gyermeke — férfi és nő, agg és ifjú egyaránt — katona lett. Az ő munkája is a háború, a győzelem szent célját szolgálta egyrészt, másrészt ő is ki volt téve az ellenséges repülőbombáinak.

Ma a mögöttes országrész minden egyes polgárát katonává kell nevelni, ismernie kell az ellenség fegyvereit is. Bár inkább a légi haderők romboló és gyújtó bombái és vegyítámadásai fogják őt érni. Ezek elhárítására, — illetőleg ellenük való védekezésre — kell az ország egész lakosságát előkészíteni és kiképezni.

A jövő háborúja a gazdaságtól és az ipartól óriási méretű erőfeszítéseket fog követelni. Az élelmezés kérdése — melynek már a multban is döntő szerepe volt — a mögöttes országrész gazdaságdalmától még fokozottabb teljesítményeket fog igényelni.

A modern háború aligha lesz két ellenfél pusztá viaskodása. Az élelmezés, a nyersanyag, a hitel, a többi — semleges — államok támogatására utalja majd a küzdőket. Erre a legjobb példa a spanyol háború, ahol a hadviselő felek más világnézeti alapon állanak. A nemzeti gondolat most vívja nagy harcát a kommunizmussal. Természetes, hogy mindkét hadviselő felet a világnézeti vele rokonszenvező államok támogatják.

A jövő háborújában a hadviselés céljait a saját állam gazdasági erejével összhangba kell hozni. Csak akkor lehet háborút kezdeni, ha a hadsereg és a gazdaság erre felkészült. Ez a kettős elv rejtezik ma sok állam „békeszeretete“ mögött.

A kormányoknak, a hadvezetésnek nemcsak nyersanyagok biztosításáról, a hadsereg ellátásáról kell gondoskodniok, hanem a lakosság élelmezéséről, ruházatáról, szénről, alkoholról, teáról, stb. A jövő háborúja meglepetésszerűen, szinte villám módjára fogja a népek életét megváltoztatni. A gazdasági viszonyok alapjukban inganak majd meg, mert minden nép létéért folyik majd az élet-halál küzdelem.

Eppen ezért óriási fontossággal bír nemcsak a hadsereg, de az egész nép lelkierejét idejekorán megismerni, helyesen elbírálni és megszervezni.

A jövő háborújában a katonai, politikai, gazdasági vezetésnek erős, megértő kezekben kell nyugodnia, melyek egymást megértve, mindig együtt dolgoznak. A nagy háborúból olyan tanulságokat meríthetünk, melyek a régebbi tapasztalatokkal mérő ellentétben vannak. Ez főleg a nép lelki előkészítésére, a propaganda irányítására vonatkozik.

A propaganda kérdését az angolok oldották meg a legjobban a világháborúban. A „War propaganda bureau“ képekkel, röplapokkal, újságokkal „dolgozta meg“ az egész világot. 1918 nyarán például az angolok több mint 100 ezer darab röplapot dobtak naponta a németek állásaiba, hogy a hadsereget demoralizálják. Mi a világháború folyamán az ellenséges propaganda ellen csak védekeztünk, pedig

ennek főereje — miként a légi erőknek — a támadásban rejlik. A jövőben nekünk a propagandát sokkal jobban meg kell szerveznünk, a kémkedés elhárításában pedig fokozottabb ügyességet kell tanúsítanunk.

Ilyennek látszik ma a jövő háborúja! Bármint alakul is a technika, a vegytan vagy más haditudomány eszközeinek a tökéletessége, ha az ember, aki kezeli, válságos pillanatokban nem teljesíti kötelességét, nem érhetünk el célt. Ezért kell magyar embereket, jó hazafiakat nevelnünk, akiben olthatatlanul ég nemcsak a győzelembe vetett hit, hanem a törhetetlen akart lángja is...

nemes Suhay Imre
ny. altábornagy.

Hol küzdött apánk?

— Egy pályázatunkra beküldött leírások. —

II.

Három és féléves voltam, amikor apám elment a háborúba. Csekély kis emberpalánta, nem is emlékszem semmire abból az időből, csak úgy a lelkemben van valami kifejezhetetlen, alig-alig érzett sejtelem arról, hogy akkor valami olyantól szakadtam el, ami azután soha vissza nem jött: a gondtalan gyermekségtől, meg mindentől, amit a béke Nagymagyarországa jelentett az embernek. Én már csak a csonkaországra emlékszem, én nem tanultam Nagymagyarországot az iskolában sem, csak úgy, hogy Kassa a cseheké és Kolozsvártól oláh az úr, pedig, hej — világeletemben szolgálta csak. Én már csak a csonkaország katonája voltam és csak sejtem fájó, vágyó sejtéssel, milyen szép lehet a kolozsvári kerületnél szolgálni, milyen szép esendőrnek lenni a Hargitán.

Nem emlékszem, hogyan ment el a háborúba apám, de a lelkem rejtekén valahol érzem most is anyám hangtalan zokogását, mert anyám úgy tud sírni, hogy a lelkét rázza alig bírható kínnal a fájdalom, de hangot nem ad a sírása. Sejttem így kis leánytestvéreim síró fájdalmát is, esztelen, gyermekes erőlködésüket, hogy visszatartsák apánkat, hogy ne menjen el, hogy ne hagyják elmenni. Szegények, mit tudhatták ők, hogy micsoda erő parancsolja, hogy neki el kell mennie. Arra sem emlékszem, de érzem, hogy apám, mikor már mindenkitől búcsút vett, még egyszer felemelt nyugalmas, nagy dombos mellére, nézte a szemem síró kékjét, homlokom fehérjét, arcóm hamvát, vonalát, talán, hogy mindig lássa a képem, akármilyen messzi kell is mennie. Aztán mondott valami búcsúszót, ami csak nekem szólt, megeskoldta mindkét könnyes szememet, egyszer a homlokomat, fejemre tette még széles, meleg tenyerét és — elment. Akkor még fényes, csillogó, szőszke kis hajam volt és én voltam a legkisebb fia édesapámnak...

Azután ottmaradt házunk a tenger fájdalommal. Látni vélem kis gyerek-bátyáim riadt tekintetét, hogy most mit csináljunk, mi lesz velünk. Látom legidősebb bátyámat, hogy 11 éves válláival segít édesanyánknak viselni a család gondját.

Így kezdődött nekünk a háború. Lássuk hát, merre járt apám — röviden, — míg ismét visszakerült hozzánk.

Apám 1876 február 25-én született Csöglén. 1897-ben került katonasorba, azonban a sorozásnál nem lett alkalmas, mert előző évben véletlen elsült vadászpuskától mindkét bokája súlyosan megsérült. A háború alatt, 1915 április 14-én sorozták be és annak az évnek augusztus 16-án vonult be a m. kir. 20. honvédszázadhoz Nagykanizsára. A 3. századhoz osztották be. Itt volt kiképzés alatt hat hétig. Október 3-án indult el a 15. menetzászlóaljjal az orosz határre. Ekkor anyám meglátogatta Nagykanizsán. Mikor kivonult a menetzászlóalj az állomásra — anyám mondja — csupa virág volt minden bakasapka, az útra is sok-sok virágot szórtak a kanizsai asszonyok, mindenki sirt és kendőt lobogtatott — és kinn az állomáson a zenekar muzsikált.

A menetzászlóalj Wolhynia felé ment. Wladimir-Wolinszky-ig szállították vasúton. Itt két hétig utóképzésen volt, majd beosztották az ezredbe, amely a 41. honvéd gyaloghadosztály kötelékében harcolt. Apám a tábori ezrednél is a 3. századhoz került. Hadosztályparancsnoka Sipiczky tábornok, ezredparancsnoka Buks Aladár alezredes volt.

Zofiaszka közelében került harc vonalba. Ezt a vonalat tartották 1916 júniusáig. A közbeeső idő állóharcokkal telt el, viszonylag lényegesebb esemény nélkül. Itt kapta meg 1916 május havában a bronz vitézségi érmet, mert szakasza egy orosz tábori őrsöt megsemmisített.

1916 június 6-án az orosz hadsereg támadása visszanyomta vonalunkat. A folyón a hidakat a visszavonuló csapatok felrobbantották s itt elakadt az orosz támadás. (Ez volt a Bruszilow-féle támadás.) A 41. hadosztály a Stochod folyóig vonult vissza, kb. július közepéig. Itt állást foglalt az ezred. Közben az orosz folytatta támadását s ennek során július 28-án 15 órakor megsebesült apám.

Állásainkra erős tüzéségi tűz nehezedett, amely a bekövetkező orosz támadást készítette elő. Az orosz többször támadott, de a mieink mindannyiszor visszavetették. Harc közben apám a 3. századtól egy bajtársával hátrament a 2,8 km-re levő zászlóaljvonathoz lőszerért. Elsőízben sikerült bevinniük egy rakasz töltényt az állásba, bár az orosz erős srappellőtűz alatt tartotta az arevonal mögötti terepet. Második fordulónál, midőn egy ritkás erdőn haladtak át, orosz gyalogsági lövedék találta apám alsó karját. Sebével a segélyhely felé indult, de nem tudott odajutni az erős tűzben, hanem egy tüzerfigyelő fedezékében húzódott meg. Itt egy főtüzer kötötte be sebeit.

A következő napon kórházba szállították. Itt volt 18 napig, ekkor Székesfehérvárra hozták, innen pedig a következő napon — anyám kérvényére — Pápára került. Itt volt egy hónapig. Közben otthon volt 24 órai eltávozásra.

Felgyógyulása után újból Kanizsára került a kiegészítő ezredhez. Itt maradt két hónapig. Közben kétszer volt 14—14 napi szabadságon. Nagykanizsáról Pozsonyba vezényelték műszaki tanfolyamra. Ennek elvégzése után — 1917 január 16-án — visszament Kanizsára. Február 2-án ismét a határre indult a 27. menetzászlóaljjal, de most már az olasz határre, mert az ezredtől való távolléte alatt a 41. hadosztályt az olasz határre helyezték.

Kétheti kiképzés után az ezred műszaki századba osztották be. Costanjevicán. Itt maradt október

28-ig. Ez alatt másodszer megkapta a bronz vitézségi érmet egy sikeres éjszakai állásépítésért.

1917 október 28-án (12. isonzoí csata) előnyomul az ezred a Piavéig, Vittorio község közelében. Itt egy hónapig tartalékban volt, utána újból a harc vonalba ment. Ettől kezdve különösen erős állásharcok voltak. A műszaki század rendszerint csak éjjel tudott dolgozni, mert az ellenség állandóan megfigyelés alatt tartotta állásainkat s ha valahol mozgást észlelt, előre belőtt, tüzesapásra kész fegyvereivel rögtön tüzelt. A harcok folyamán a műszaki század nemcsak a műszaki és erődítési munkálatokat végezte hanem kijutott a része a tényleges harcokból is. Egy ilyen harefaletat megoldásánál kapta 1917 december havában a 2. osztályú ezüst vitézségi érmet. A műszaki század I. és II. szakasza egy megerősített előretolt olasz állásra támadott olyan sikerrel, hogy az állást bevették.

1918 januárjában a 27. hadosztály felváltotta a 41. hadosztályt a Piavénál s ez utóbbi Tirolba került. 1918 februárjában itthon volt apám 28 napi szabadságon. Mikor bevonult, legfelsőbb rendelkezés folytán — mely szerint minden, legalább 6 gyermekes családapát ki kellett vonni a harc vonalból — az ezredirodába osztották be küldöncszolgálatra. Itt volt a háború végéig.

1918 október 28-án parancsot kaptak, hogy az ezredtörzs málházzon fel, legyen készen indulásra. Ugyanis a visszavonulás küszöbön volt, mert az erős ellenséges nyomást a bonlóban levő hadsereg nem tudta tartani. A következő hajnalban elindultak a törzs kocsijaival. A kocsik az úton a nagy torlódásban elakadtak. Gyalog folytatta útját egy törzsbeli őrmesterrel. Udinéig mentek gyalog. Itt tudták meg, hogy Budapesten forradalom van. Udinéből Laibachig vonaton mentek. Itt szerelték le őket a horvátok, akik az ott volt olasz hadifoglyokat felfegyverezték, mint horvát nemzetőröket. Mikor vonatjuk befutott a laibachi pályaudvarra, behevéderezett géppuskákkal várták őket. Minden fegyverüket le kellett rakni, pedig ahányan voltak és amilyen katonák voltak, jó kézbe fogva, úgy elkergettek volna azt a néhány horvátot, olaszt, mintha ott se lettek volna. Mondta apám, hogy a hosszú küzdelemben ez volt, ez a fegyverletétel a legkegyetlenebb; és még hozzá, idegen kézbe kellett adni. Annyi véres, legényes, legendás, drága küzdelem után ellenségnek adni a magyar kardot, magyar puskát, — bizony, az én szívem is elszorul tőle ma is...

Laibachból 1918 november 3-án érkezett haza Csöglére. Erre már jól emlékszem és emlékezni fogok mindig arra, hogy apám — bár 9 tagú ellátatlan családot hagyott itthon — oly szívósan, magyaros, mondhatnám legényes kitartással állta a sarat és kitüntette tért vissza a határre.

És aminek még igen örülök az, hogy sohasem panaszkodik, hogy valami igen rossz sora lett volna. Sokan vannak, akiknek ha kezük-lábuk vagy bármely tagjuk fáj, mindig a háborút okolják akkor is, ha talán csak hadifoglyokat őriztek nagy öles orosz puskával valamelyik fogolytáborban. Az ő haja is hamarosan ezüst lett a háború után, de nem sóhajtozik, hogy hja, a háború... Szívesen beszél róla, de inkább az apróbb dolgokat, a nagyobbakat se

ügy, hogy nehéz volna elhinni. Csak arra büszke, hogy kanizsai huszas honvéd volt, de arra nagyon! Meg arra, hogy ma már öt katonát tud adni a hazának, ha ma kell, akkor is...

Én is büszke vagyok és a késő unokák is tudják majd, — ha lesz érkezésem — hogy a huszas honvédnek nincsen párja a világon.

Isten örök áldása legyen rajtuk és a hazán és legyen úgy, mint régen volt. Ámen. Kassa már visszajött...

Szabó Dénes eső. (Perkáta).

Megszököttek kézrekerítése.

Pályázat anyagából.

VI.

Dr. Lukács István kisvárdai községi orvos lakásában Simon Mária szakácsnő 1938 július 17-én 6 órakor az orvosi rendelő várószobájának kulccsal zárt ajtaját nyitva, a rendelőben levő íróasztalfiókjait pedig kihúzva találta. A szakácsnő a látottakat azonnal jelentette a szomszéd szobában alvó gazdájának, aki nyomban küldte a csendőrsre, hogy az esetről tegyen jelentést.

Az őrsparancsnok azonnal járőrt vezényelt ki. A járőr a nyitva talált várószoba ajtaján lévő zárban, egy, az eredeti kulcshoz hasonló, míg az orvosi rendelőben lévő íróasztal két fiókjának zárjaiban szintén egy-egy, az eredeti kulcsokhoz hasonló kulcsot talált. Az íróasztalban és orvosi rendelőben kutatás nyoma nem látszott.

Dr. Lukács orvos előadta, hogy a tettes íróasztalának középső fiókjából: egy pénztárcát 70 pengővel, egy papírdobozt 40 darab 100 pengőssel, egy ezüst karórát és egy dr. Lukács István névre szóló útlevelet vitt el. Összes kár: 4090 pengő.

A kárérték megállapítása után, az őrs az esetet a debreceni nyomozó alosztályparancsnokságnak jelentette és támogatására járőr kivezénylését kérte. Az alosztályparancsnok engem vezényelt ki egyenruhában.

Az őrs járőre az általános helyszíni szemle során a sértett és Halmi László telkét elválasztó kerítésen átmászási nyomot fedezett fel s ugyanolyan átmászási nyomot talált a Halmi László telkének hátsó kerítésén is. Az átmászási nyomokból következtetve valószínűnek látszott, hogy a tettes az orvosi rendelőből a kert felőli részen távozott el.

A lopás elkövetési módjából következtetve, valószínűnek látszott, hogy azt a helyszíni viszonyokkal ismerős egyén követte el, ezért az őrs járőre a lopás elkövetésével elsősorban a sértett szolgálatában álló személyzetet gyanúsította. Ezek szerepe azonban a megejtett nyomozás során tisztázódott. Ezután a volt alkalmazottak szerepét kezdtük tisztázni, mert feltételeztük, hogy a tettest azok között találjuk meg. A volt alkalmazottak között volt egy Deli József nevű egyén is, aki több éven át szolgált dr. Lukácsnál. Deli azonban a cselekmény elkövetése idején már nem lakott Kisvárdán s onnan évekkal ezelőtt Debrecenbe költözött. Ezért a kisvárdai őrsre beosztott dr. Zöldy Márton karpaszományos őrmesterrel Debrecenbe utaztunk, hogy ott Deli József alibijét a cselekmény elkövetési idejére nézve megvizsgáljuk. A megejtett puhatolás során Deli ellen terhelő adat nem merült fel, de azért a figyelését beszervez-

1938 nov. 8.-án a zselizi csendőrlaktanyára visszakerült a 20 évig rejtegetett címtábla...

(Kiss György I. őrm. felv.)

tük. Azután visszautaztunk Kisvárdára. Miután a 8 napon át tartó nyomozás eredményt nem hozott, a nyomozást megszakítva, egyelőre bevonultunk.

Egyik b. egyén 1938 július 30-án Debrecenből a kisvárdai őrsöt telefonon felhívta és dr. Zöldy hadapródőrmesterrel közölte, hogy a Kisvárdáról elloptott pénzt, Deli József rokonánál, Nyíregyháza, Kótaji-utca 74. szám alatt, Deli Pálnál kell keresni. E bejelentés alapján a kisvárdai őrsparancsnokság azonnal járőrt vezényelt ki. A kivezényelt járőr Nyíregyházán a bementett házsám alatt Deli József rokonát, özvegy Dojesák Istvánnét megtalálta, Deli Pált azonban nem. Miután a megejtett házkutatás eredményre nem vezetett, így a járőr további nyomozás céljából Debrecenbe utazott, hol a nyomozásba én is bekapcsolódtam.

Dr. Zöldy hadapródőrmesterrel elsősorban a b. egyénnel vettük fel a feltűnés nélküli összeköttetést (érintkezést). A b. egyén szerint egyik ismerőse, Deli Józsefnél és annak testvéröccsénél, Deli Pálnál nagyobb összegű pénzt látott. Deli Pál Nyíregyházán lakó rokonánál szokott bejelentés nélkül tartózkodni. Az illető elfogásánál óvatosan kell eljárni, mert az utóbbi időben pisztollyal látta el magát.

A b. egyénnel történt értekezés után Deli József kikérdezéséhez fogtam. Az illető testvéreinek felsorolásánál önmagától megjegyezte, hogy Pál nevű testvérel 7 éve nem találkozott. Annak holtartóz-

kodásáról semmit sem tud. Ezt jó jelnek vettem, azonnal eléje is tártam, hogy előttünk ismeretes a Pál nevű testvérével történt találkozásának időpontja. De nemcsak az, hanem az is, hogy mikor, hol és milyen ügyben jártak együtt. Körülbelül egy félórai lelkére való beszélés és rövid lelkítusa után Deli József beismerő vallomást tett. Beismerte, hogy a dr. Lukács István sérelmére történt pénzlopást Pál testvérével együtt követte el, hogy a lopott pénzből 2000-2000 pengőt kaptak. Deli József a beismerő előadását azzal erősítette meg, hogy a lopott pénzből 13 darab 100 pengőt a járőrnek önként azonnal átadott. A hiányzó 700 pengőt azért nem tudta előadni, mert azt elköltötte.

A beismerő vallomás után — bár előző nap a kisvárdai őrs járőre, a bemondott cím alatt, Deli Pált már kereste — az alosztályparancsnokság akként intézkedett, hogy ismét járőr menjen ki a kérdéses helyre és ott Deli Pál kézrekerítését kísérelje meg. E célból 1938 július 31-én a 14 óra 20 perckor induló vonattal dr. Zöldy hadapródörmmesterrel Nyíregyházára útbaindultam. A kisvárdai őrs állományába tartozó Nagy József törzsőrmester és Molnár György csendőrből állott járőrt Debrecenbe visszahagytuk, hogy az őrizetbe vett Deli József költségeit tisztázza.

Nyíregyházára érkezve találkoztunk az alosztály állományába tartozó Molnár Bertalan tiszthelyettes, polgári ruhás nyomozóval, akit megkértem, hogy támogasson bennünket a Deli Pál utáni feltűnés nélküli adatgyűjtéssel. Ezenkívül a nyíregyházi őrstől támogatásunkra egy fős járőr kivezénylését kértem. Ezután a támogatásunkra kivezényelt vitéz Varga Zsigmond próbacsendőrrrel, valamint a nyíregyházi rendőrkapitányság által mellénk rendelt Csicsely György próbarendőr bizalmi egyénnel a Kótaji-utca 74. számú ház környékén megkezdtük a Deli Pál utáni, feltűnés nélküli puhatolást.

Ez alkalommal dr. Zöldy hadapródörmmesterrel a következő bizalmas értesülést szereztük: Deli Pál az aznapra virradó éjszakát egy boglya mellett, a Kótaji-utca 78. szám alatt lakó Matolesi Péter szokásos bűnöző lakása kertjében aludta át. Az adatszolgáltató azt is közölte velünk, hogy Deli Pál és Matolesi Péter a lakásukról távol vannak s hazatérésük 20—21 óra közötti időben várható. Delit szürke kalapjáról, kabátjáról és nadrágjáról, valamint kék selyem ingéről és bekötött sérült jobbkezeről lehet felismerni. Itt szintén figyelmeztetést nyertünk, hogy az elfogásánál vigyázzunk, mert pisztolya is lehet.

Miután Matolesi lakása a sóstói erdővel éppen szemben volt, úgy gondoltam, hogy mi, egyenruhás csendőrök az erdőszegélyén lesállást foglalunk el. Ugyanakkor a polgári ruhás nyomozó figyelmeztetést a Matolesi és Deli Pál hazatérését s ha azt észleli, arról bennünket azonnal értesíteni fog. 20 óra 30 perc körül volt az idő, amikor Matolesi lakásával szemben, az erdőben kerestük a lesállásra alkalmas helyet. Ez alkalommal dr. Zöldy hadapródörmmester attól a helytől, ahol lesállást akartunk tartani, 5—6 lépésre egy ismeretlen fiatalemberre bukkant. Az ismeretlen — aki akkor állt fel a földről — dr. Zöldy hadapródörmmester igazolásra vont. Miután lesállásunk helyét elárulni nem akartuk, a bokrok mögé húzódva figyeltük az igazoltatást. Ez azonban csak

néhány pillanatig tartott, mert hirtelen az a gondolatom támadt, hogy az ismeretlen célszerű lesz visszatartani. Attól tartottam, hogy az illető észrevesz bennünket és eltávozása esetén a közelben lakók, — esetleg az érdekelt előtt is — elbeszélheti, hogy az erdőszegélyén csendőrök tartózkodnak. Ez pedig Deli Pál kézrekerülésének megghiúsítását vonhatja maga után. Ezért leplezés céljából a kalapom és a puskám mögém tartva, a polgári ruhás Molnár tiszthelyettesrel együtt a reánk háttal álló ismeretlen felé indultunk. Közben Molnár tiszthelyettesrel észrevettük, hogy az illető jobbkeze be van kötve. Ez a körülmény eszünkbejuttatta a Deli Pált, különös ismertetőjeleként nyert adatot. Miután erdőben voltunk és a homályos esti szürkület igen előrehaladott volt, így teljesen meg kellett az illetőt közelíteni, hogy a rajta levő ruházat színét is megállapíthassuk. Az illető mögött, jobbról megállva láttam, hogy szürke ruha és kék ing van rajta. Az arca pedig hasonló volt az aznap délelőtt, Debrecenben elfogott Deli Józseféhez. Balkezem az illető jobb alkarjára téve, neve felől érdeklődtem. Az ismeretlen: Dojcsák Mihálynak mondta magát, közben amint rám nézett, a balkezevel gyanús mozdulatot tett. Ez a mozdulat eszembe juttatta a debreceni és a nyíregyházi b. egyének figyelmeztetését. „Vigyázz, mert pisztolya is lehet!” Miután az volt az érzésem, hogy nem Dojcsák Mihálynal, hanem az általunk keresett Deli Pállal állunk szembe, puskám a mögöttem álló próba csendőrnek átnyujtva, az illetőt hátulról két kézzel átfogtam és a földre teperve, kiáltottam: „Pisztolyt elvenni tőle!” Molnár tiszthelyettes és dr. Zöldy hadapródörmmester, csaknem velem egy pillanatban vetették rá magukat a földre teperő egyénre. Két-három pernyi heves dulakodás után, dr. Zöldy hadapródörmmester egy 9 milliméteres, 6 töltényes tárral ellátott, csőre töltött és felhúzott ravaszú Frommer pisztolyt csavart ki az illető balkezeből.

Az állítólagos Dojcsák kezére bilincs került. Hogy a vele szemben eszközölt gyors fellépés és cselekvés indokolt volt, bizonyította az a körülmény, hogy a megejtett személymotoszás során, az illető zsebéből egy másik csőre töltött pisztoly is került elő. Kikérdezése során kiderült, hogy az illető nem Dojcsák Mihálynal, hanem az általunk keresett: Deli Pállal azonos. A lefolytatott nyomozás eredménye a következő volt:

Deli Pál 1938 április 27-én szabadult ki a szegedi honvéd büntetőintézetből, hol szökés és lopás miatt 6 és félévi büntetését töltötte. Büntetése kitöltése után csapattestéhez visszakerült, de onnan 6 nap múlva megszökött. Megszökése után előbb a nyíregyházi erdőben, majd Nyíregyházán a Kótaji utca 74. szám alatt lakó nagynénje, özvegy Dojcsák Istvánné lakásán tartózkodott. Onnan járogatóként betöréseket elkövetni. A betörések útján birtokába került zsákmányt, özvegy Dojcsákné és annak lakója: Horvát Vince orgazdái értékesítették.

A kisvárdai pénzlopás végrehajtását Deli Pál a következők szerint ismertette:

Testvérbátyja, Deli József elbeszéléséből tudta meg, hogy volt gazdája, dr. Lukács István kisvárdai községi orvos a rendelőjében levő íróasztalfiókjában tartja a pénzét. A bátyja elmondotta előtte azt is, hogy amikor az orvosnál lakott, kulesokat szerzett

az íróasztal fiókjához és a várószoba ajtajához is. Kérte őt, hogy utazzanak Kisvárdára és volt gazdája pénzét szerezzék meg. 1938 július 16-án a délutáni vonattal indultak el Debrecenből. Ajak községig vonaton mentek, onnan pedig gyalog folytatták az utjokat. A dr. Lukács udvarára a kerteken és kerítéseken át a késő éjjeli órákban érkeztek meg. Ott átvette bátyjától a kulcsokat és azok egyikevel a várószoba ajtaját kinyitotta. Az orvosi rendelőbe jutva a nála volt kulcsokkal az íróasztal fiókjait szintén kinyitogatta. Ezután a középső fiókból 70 pengőt tartalmazó pénztárcát, egy ezüst karórát, egy útlevelet és 40 darab 100 pengőt tartalmazó papírdobozt magához véve a kulcsok visszahagyása mellett őrt álló bátyjához távozott. Majd a kerítésen átmászva a helyszínről eltávoztak. Kisvárdától—Demecser községig gyalog mentek, ott vonatra ültek és visszautaztak Debrecenbe.

A lopott pénzből Deli Pálnak 2000 pengőt jutott. Ebből azonban csak 40 pengő maradt meg. A többi pénzt élelemre, italra, utazásra, szórakozásra és ruhaneműek vásárlására fordította. Ezenkívül néhány 100 pengőt ismerősei és rokonai között osztott szét. Az ellopott 4070 pengőből: 1605 pengő készpénz és 700 pengő értékű ruhanemű és ékszer került elő.

A nyomozás során megállapítást nyert az is, hogy Deli Pál a lopott pénzből 180 pengőt egyik barátjának, Matolesi Péter nyiregyházi lakos, szokásos bűnözőnek adott át, amelyből Matolesi 2 Frommer- és 1 forgópisztolyt vásárolt hozzávaló töltenyekkel együtt. Deli, Matolesi és még egy harmadik társuk, a többszörösen büntetett előéletű, Oláh László közösen abban állapodtak meg, hogy pisztolyokkal felfegyverkezve, Nyiregyházán több betörést követnek el s aztán cseh átcsatolt területre szöknek át. E tervet Matolesi eszelte ki. Ő a fellebbezés alatt levő 17 hónapi börtön büntetése elől, Deli Pál pedig mint katonaszökevény, az elfogatástól és büntetéstől való félelem miatt akart Magyarországról menekülni. Egy betörést Sárospatakon meg is kíséreltek, de nem sikerült, mert mielőtt hozzáfogtak volna, Deli Pál a nála volt pisztoly kiürítése közben, mint balkezes a jobb tenyerét keresztül lőtte. Ezért volt sérült és bekötött a Deli jobbkeze, amelynek az illető elfogásánál oly fontos szerep jutott.

A nyomozás során a harmadik töltött Frommer pisztoly, Matolesi Péter lakóházának falából került elő.

Most pedig lássuk azt, hogy Deli Pál mikor, hogyan és milyen körülmények között került az erdőnek éppen arra a részére, ahonnan az ő hazatérését figyelni akartuk.

1938 július 30-án délután, amikor a kisvárdai őrs járőre özvegy Dojesákné lakásán, Deli Pált kereste, akkor Deli a lakásból távol volt. Az illető hazatérésekor a lakás kiskapujában dr. Zöldy hadapródörmmesterrel találkozott, aki ekkor igazoltatta is. Deli Pál, Dojesák Mihály névre szóló katonai „Igazolólap”-pal igazolta magát. Valódi nevét nem merte elárulni, mert azt gondolta, hogy a csapattestétől történt megszökése miatt keresik. Leigazoltatása után tovább állt. Akkor éjjel már nem mert hazamenni, mert attól tartott, hogy a csendőrök ismét keresni fogják. Ezért óvatosságból a követ-

Fakutyázás a Balatonon. (vitéz Balázs-Piri alezr. felv.)

kező éjszakán, Matolesi barátja kertjében aludt, egy Benes Erzsébet nevű pincérleánnyal. Ez alkalommal a csőre töltött pisztolyát is előkészítette, hogy azzal az őt elfogni szándékozó csendőrökkel szemben védekezhessenek.

Másnap délután Matolesi Péter és Oláh László barátaival együtt két üzletet kikémleltek, hogy oda az éj beálltával betörhessenek. Az üzletek kikémlelése után utjokat, Matolesi lakása felé vették. Utközben Horvát Vince orgazdájával találkoztak, aki közölte velük, hogy a Matolesi Péter lakásán csendőr járőrt látott. A vett értesülés után elhatározták, hogy Matolesi és Oláh hazamennek és Horvát közlését ellenőrzik. Ugyanakkor Deli Pál akként határozott, hogy nem megy Matolesiékkel, hanem annak lakásával szemben levő erdő szegélyén helyezkedik el, s ott várja meg a Matolesi és társa értesítését. Így egymástól elválva, Deli Pál a sóstói erdő felé vette az útját. Mielőtt egymástól elváltak, az Oláh Lászlónál levő forgópisztolyt is átvette, nehogy azt a csendőrök — véletlenül — megtalálhassák. Deli az erdőbe érve a fák között leült és pisztolyát elővéve csőre töltötte. Mikor a pisztoly megtöltése után felállt, ugyanazzal a hadapródörmmesterrel találta magát szemben, aki előző délután a Dojesákné kapujában már igazoltatta. Most újra Dojesáknak adta ki magát, mert arra számított, hogy az előző napihoz hasonlóan ismét könnyen szabadul. Közben hátulról történt észrevétlen megközelítése, közrefogása, majd váratlan s több oldalról történt megragadása és földreterése annyira készületlenül érte, hogy sem a pisztoly használatára, sem a menekülésre ideje nem volt.

Az ismertetett módon átalmatlanná tett Deli Pál előadásából kiérettük, hogy a gyors cselekvés és erélyes fellépés mentett meg bennünket a komoly és veszélyes következményektől.

Deli Pálra a kisvárdai pénzlopáson kívül, még Nyiregyházán elkövetett 12 rendbeli betörést sikerült rábizonyítani. A lefolytatott nyomozás végleges eredménye a következő volt: Deli Pál mint katonaszökevény szökés és 13 rendbeli lopás miatt a debreceni honvéd vegyesdandár ügyészenek, míg:

Deli József a kisvárdai pénzlopás miatt, a bűnvádi eljárás alatt levő; Matolcsi Péter és Oláh László orgazdákkal együtt további eljárás végett a nyiregyházi királyi ügyészségnek adták át. Ugyanoda 12 egyén ellen orgazdaság miatt feljelentés tételét.

Az elkövetett bűncselekmények miatt Deli Pál már megkapta megérdemelt büntetését. A debreceni honvéd törvényszék 7 évi fegyházra ítélte.

Kiss Miklós tthts. Debrecen.

VII.

1934. évi július hó 7-én, vasárnap a nagykőrösi határban, éjjel többhelyen tiltott gyűlést akart tartani a Böszörményi Zoltán szélsőséges pártja. Ugyanott pedig szabályszerűen engedélyezett táncmulatság volt. Tekintettel a gyűlést megelőző időre, a sok nincstelen és munkanélküli emberre — kiknek idegzetét Böszörményi Zoltán kecses szavával a végsőkig felszította — attól tartottam, hogy ha a táncmulatság előtt a környéket nem portyázom, gyűlést tartanak és rendzavarás fog bekövetkezni.

Már 13 órakor a járőrtársammal együtt szolgálatba indultam, hogy a kérdéses területen minél előbb megjelenjek és az ott levő egyéneket kilétük és személyazonosságuk szempontjából alaposan megfigyelhessem.

Mikor a helyszínen megjelentem, — eltekintve a felügyeleti terület egyik részétől, hol kisebb erdő volt, — a hangulat csendes és nyugodt volt. Egész délután ami a rendet megzavarta volna, nem történt — bár több kétes egyén tartózkodott a felügyeleti területen. Kilétüket azonban elfogadhatóan tudták igazolni. Estefelé a helyzet kezdett megváltozni és mire a táncmulatság megkezdődött, az emberek sokasága hullámozott a már előbb említett területen. Ekkor érkezett meg őrsparancsnokom, ki közölte velem, hogy a *budapesti gyűjtőfogházból július 6-án, este 18—19 óra közötti időben, Mehanyik Tivadar fegyenc megszökött*. Őrsparancsnokom ezt a nagykőrösi rendőrkapitányságon tudta meg, hol rádiófelvevő állomás van, hova a budapesti rendőrfőkapitányság adta le.

A B. egyéneimet ekkor előre kioktattam a tennivalókra.

Időközben a táncmulatságon több egyén összeverekedett úgy, hogy azt kénytelen voltam feloszlatni. A feloszlásnak a tömeg engedelmeskedett is, de rövid idő elteltével, a sötétség leple alatt, újból összeverődött és jött oda, ahol én álltam járőrtársammal együtt, az élükön Böszörményi Zoltánnal. Böszörményi ekkor hengegve és parancsoló hangon azt mondta nekem, engedjem meg, hogy az ő tiszteletére tovább folytathassák a táncmulatságot. Természetes, hogy én közöltem vele, hogy a mulatságot feloszlattam s annak vége és etekintetben alkudozásnak helye nincs. Böszörményi azonban alkudozni akart velem és az ott volt embereknek azt mondta, hogy kezdjék meg újból a táncmulatságot. A tömeg ezután kezdett felém közeledni, mire én Böszörményit felszólítottam, hogy azonnal távozzon, mire Böszörményi el is távozott és vele együtt a tömeg is.

Két órakor arról értesítettek, hogy a közeli erdőben keresztülvezető műút mellett egy ember fekszik, aki eszméletlen állapotban van. Azonnal az erdőbe mentem s ott, az országút mellett, egy nagy,

terebélyes fa alatt, melynek a környékén sűrű cserje (bozót) volt, az embert megtaláltam. Az ember a fa mellett ült, a fának támaszkodva. Arca, haja és feje véres volt, a hátán pedig két, szúrástól származott seb volt, melyből a vér még akkor is szivárgott. Mielőtt az emberhez és a helyszínhez hozzányúltam volna, zseblámpámmal megvilágítottam s így a helyszínről egy általános képet alkottam magamnak. Láttam, hogy az ember a nagy vérvesztesség miatt súlyos állapotban van és a megmaradása kétes, azonnal hasrafektettem, a rajta volt kabátot lehúztam róla, sebkötöző csomagommal a sebeit bekötöttem és elszorítottam — de nem túlságosan, nehogy a vérkeringést elszorítsam. Ezután kezdtem életrekelteni és érdeklődni tőle, hogy kicsoda? Hogy hívják? Honnan jött? Hová akart menni és miért? Ki szúrta meg? Kérdéseimre azonban az ember nem válaszolt. Ezután intézkedtem, hogy azonnal orvoshoz szállítsák és ha szükséges, kórházba. Sértett mellett egy véres ruhadarab és egy kés volt, mind a kettőt, mint bűnjelt, őrizetbe vettem.

Időközben megállapítottam a sértett nevét is. Mikor az orvoshoz bevitettem, több injekció után magához tért annyira, hogy hézagosan el tudta mondani, hogy az úton, mikor ment Nagykőrösre, a lakására, egy ismeretlen alak elébe állt és azt mondta neki, hogy azonnal adja át neki a pénzt és az óráját, mert ha nem, agyonszúrja. Ő ez ellen tiltakozni akart, mire az valami kemény tárggyal fejbe ütötte úgy, hogy az eszméletét elvesztette és összeesett. Hogy tovább mi történt, azt nem tudja. A zsebében volt 200 pengőt és a zsebráját pedig elvitte. A támadója kilétére vonatkozólag előadni semmit sem tudott. Négy órakor, mikor már teljesen világos volt, a helyszínt alapos vizsgálat tárgyává tettem és azonnal rögzítettem. Az első feltevésem az volt, hogy a tettes a Böszörményi párt tagja, vagy ha nem, akkor pedig azoknak a leple alatt a tiltott gyűlésre oda érkezett kétes egyén lehetett. A helyszínen több vértócsát, egy véres ruhadarabot és taposási nyomot találtam. A vértócsa azonban már össze volt taposva és földdel keverve. A lábballis lábnyom 27 cm hosszú volt, így hozzávetőlegesen megállapítottam, hogy a tettes kb. 162 cm magas lehetett. A lábnyom a közelben volt erdő délnyugati részén levő homokgödörhöz vezetett, hol a gödörben fekvési nyom volt látható. A homokban kézzel kutattam s ott 1 drb vasúti, 1 drb villamos jegyet és több darabokra tépett, tintaironnal írott levelet találtam.

A homokgödörből a lábnyom az erdő délkeleti oldalán levő major irányába vezetett. A majortól keleti irányba fordult s a műút északi oldalán levő száraz árokban nyugat felé haladt. Mikor a bűncselekmény elkövetésének színhelyével egy magasságba ért, az árokban — a nyomokból következtetve — megállt, kikémlelte, hogy az áldozatával mi történt és ezután északi irányba ment, hol az ott volt facsoportnál állt meg. A facsoporttól észak, északnyugati irányba levő erdőbe, majd onnan kelet-felé a réten keresztül, egy téglagyárhoz ment. Megjegyzem, hogy a facsoportnál már csak a dérlepte mezőn tudtam menni a téglagyárig, ahol a gyanúsított nyoma jól látható volt. A téglagyárnál a nyom megszűnt, ott már nem tudtam megállapítani, hogy a tettes a kocsúton vagy az út mellett levő vizenyős talajon, vagy pedig a tengeri földön ment tovább.

Közben a környékbeli lakosokat értesítettem, hogyha bárki is tud valamit a tettes kilétére vonatkozólag, az azonnal értesítse a csendőrörsöt.

Ezután a villamos jegyet vizsgáltam át és megállapítottam, hogy a jegy a keleti pályaudvarnál lett kilyukasztva 1934 július 6-án. A József-körút és a Rákóczi-út keresztezésénél újból ki volt lyukasztva, de hogy onnan merre utazott vele a tulajdonosa, azt megállapítani nem tudtam. A vasúti jegy 1934 július 6-án a nyugati pályaudvarnál volt váltva. Ócsa, Alsódabas, Örkény, Kecskemét, Kiskunfélegyháza felé. A darabokra tépett papírról pedig — összeillesztetés után — K. r. tur és Alér utat tudtam leolvasni. A K. r. tur feljegyzésről Rákoskeresztra, az Alérről pedig Alér-útra következtettem. Azonnal felhívtam telefonon a környékbeli örsöket, rendőrkapitányságokat az ismeretlen tettes elfogására. A rákoskeresztúri csendőrörsötől pedig megtudtam, hogy van-e ott Alér-út, az azonban azt a választ adta, hogy nincs.

Időközben megtudtam, hogy Budapesten van Alkér-út, de nem Alér. Ezután azonnal felhívtam a budapesti rendőrfőkapitányságot és közöltem vele a bűncselekmény rövid ismertetését s kértem, hogy az Alkér-utcában, ha lehetséges, rövid időn belül ejtse meg a nyomozást és az örsöt telefonon értesítse. Sajnos, a válasz nemleges volt.

A helyszínen talált ruhadarabot a sértett véres ingjével együtt őrizetbe vettem és vércsoportvizsgálatra Budapestre küldtem. A vércsoportvizsgálat megállapította, hogy a ruhadarabban volt vér az O. csoportba, a sértett ingjében talált vér pedig a B. csoportba tartozik. Ekkor megtudtam azt, hogy a véres ruhadarab a tettestől származott.

1934 július 8-án, az országút mellett levő csárdába törtek be, az asztal fiókját kifeszítették és 105 pengőt elloptak. A helyszíni szemle során az asztal tetején volt papíron csepegéstől eredő vérynymot találtam. Tettes a végzett munka után a csárda helyiségben volt 4 drb főtt tojást megette, a héját pedig a padlóra dobta. A tojás héjján ujjnyomok után kutattam és egy teljesen ép nyomot találtam is. Az ujjnyomot cinóberrel kifogástalanul sikerült előhívnom.

Szolgálati jegyben őrsparancsnokomat értesítettem a bűncselekmény mikénti elkövetéséről és arról, hogy a helyszínen mit találtam. Őrsparancsnokom az ismeretlen elfogására vonatkozó jelentést a környékbeli örsöknek telefonon azonnal megtette és a nyomozó alosztály-parancsnokságnak bejelentette.

Mivel a részletes helyszíni szemlét megejtettem, annak közelében levő területet vizsgáltam át a legaprólékoságig menőleg. A csárdától északnyugati irányban elhúzódó vizes árkon keresztül vezető áteresz alatt a víz szélén levő talajban több lábnyomot találtam, mely 27 cm hosszú volt. Ez a méret teljesen azonos volt a testisértés elkövetése helyszínén talált lábnyommal. A lábnyomok mellett 2 drb. röpcédulát találtam, mely a megalakulóban volt Bösörmeényi pártba való belépésre hívta fel a szegénysorsú munkanélküli embereket.

Ezen röpcédulákból arra következtettem, hogy a tettes a Bösörmeényi párt tagja lehetett, mely a tiltott gyűlésre érkezett oda és a testisértést is az követte el. Következtetésemet bizonyította az, hogy a bűncselekmény elkövetése színhelyén talált lábnyom a vizes árkon átvezető áteresznél találtakkal

teljesen azonos volt. Hogy onnan az illető hova ment, megállapítani nem tudtam.

A papíron talált vért megvizsgáltattam. A vércsoportvizsgálat megállapította, hogy az az O. csoportba tartozik.

Az ujjnyomok megvizsgálása eredményre nem vezetett, mert azonost a bűnügyi nyilvántartó megállapítani nem tudott.

Két nap elteltével, vagyis 1934 július 10-én a kora reggeli órákban a nagykovácsi határ északi részén levő nagyerdőben nyomoztam a tettes után. Az erdőben nagy területen fakitermelési munkát végzett mintegy 200 ember. Megjegyzem, hogy az említett időben még a munkások nem voltak kint az erdőben és nem dolgoztak. A kivágott fák közt több röpcédulát találtam, ami úgy külalakra, mint tartalmilag azonos volt a 2 nappal előzőleg találtakkal. A röpcédula mellett néhol a lábnyom is meg volt, melynek mérete az elkövetett bűncselekmény helyszínén és annak közelében találttal teljesen megegyezett. Ekkor érlelődött meg bennem az a tudat, hogy a két bűncselekményt egy és ugyanazon egyén követte el, akit a Bösörmeényi pártban kell keresni.

Arra következtettem, hogy a röpcédulát a hajnali órákban szórhatta széjjel valaki, hogy mire a munkások oda mennek, őt ne találják ott.

Azt, hogy a röpcédulát az én megjelenésem előtt szórta széjjel valaki, teljesen biztosra vettem, mert a harmat ellenére is a papír teljesen száraz volt. A lábnyom után menve — ami a harmatos mezőn és az út szélén jól látható volt —, a város széléig tudtam menni. Utközben találkoztam a favágó emberekkel, kiktől érdeklődtem, hogy kit láttak arra menni. Az egyik azt felelte, hogy ő látott egy embert a város felé menni, de a Pálfája erdőnél eltért a szőlő irányába. Ezután gyors ütemben mentem utána, hogy hátha sikerül utolérni. Sajnos, megfogni azonban nem tudtam, mert a szőlőben, mire odaértem, nem láttam senkit. Köztem és az illető között az idő és távolság nem volt nagy, így tudtam, hogy a szőlőben kell neki lenni. Egész nap állandóan figyeltem, hogy hol fog a gyanus egyén mutatkozni, ez azonban eredménytelen volt. Majd egy magaslati ponton járőrtársammal együtt figyelő állást foglaltam el, úgy, hogy onnan az egész körülöttem volt terepet megtudtam figyelni. Valószínű, hogy a lesállítás elfoglalását az illető észre vette, mert egész nap nem jelentkezett. Este a mezőőrök és vadőrök segítségével a város felé vezető utakat figyeltem meg. Arra gondoltam, hogy éjjelre a városba fog menni aludni. A vad- és mezőőröket, arra vonatkozólag, hogy mit csináljanak, hogy viselkedjenek, részletesen kioktattam.

22 órakor a tőlem mintegy 200 méterre volt útkeresztezésnél lévő vadőr két sípjelzést adott le, ez volt a jel arra, ha az uton gyanus egyén feltűnik. *En azonnal odafutottam a vadörhöz, de mikor a gyanus alak meglátott, futásnak eredt, visszafelé futott az erdőbe s közben pedig valamit eldobott magától. A vadőr segítségével sikerült megfognom,* az ismételtlen megkísérelt elfutásban úgy tudtam megakadályozni, hogy megbilincseltem és fűzőláncon vezettem a járőrtársammal.

Mikor igazolásra szólítottam fel, nagyon zavarba jött és meghazudtolta önmagát, mert minden kérdésnél más nevet mondott, s azt mondta, hogy

semilyen igazolványa nincs. Futás közben az általa eldobott csomagot megtaláltam, s kérdeztem tőle, hogy mi van benne, mire azt felelte, hogy: „Semmi köze hozzá”. Az illető kiléte ekkor még ismeretlen volt. A csomagot azonban a tiltakozása ellenére is kibontottam, megnéztem és abban mintegy kb. 3–400 drb Bösörményi-féle röpcédulát találtam. Ezután a személy motozás befejeztével az örsre kísértem s ott alaposan leigazoltattam, mely alkalommal hamis nevet mondott be. Felső ruhájának átvizsgálása után, mikor az ingét levettettem vele, a mellén egy-egy tetovált T. T. betűt találtam, a jobb felső karján pedig B. F. szintén tetovált nagy betű volt. Azon kérdéseimre, hogy az általa Mehanyik Vendel saját nevének bemondott név kezdőbetűjével a testén lévő tetoválási betűk nem egyeznek, azt felelte, hogy ő azt csupán szórakozásból örököltette meg a testén. Látszott azonban rajta, hogy nem igazat mond. Az állításával nem is elégedtem meg, hanem keresztkérdésekkel faggattam tovább.

A nyomozókulesban Mehanyik Vendel név nem volt. Ezután a „t” betű közt kerestem olyan nevet, melynek a kezdő és vezeték neve is „t” betűvel kezdődött. Olyan nevet azonban nem találtam. A különös ismertető jeleknél Tóth Bredő Tihamér nevet találtam, de annak testén nem tetoválás volt, hanem a balkéz kisujja hiányzott. Találtam egy Tabak Tihamér nevet, melynek a balkarján volt a „T. T.” tetoválás feltüntetve, a mellén pedig „F. B.”. Tovább lapoztam a „B” betűhöz, hol Bredő Tabak Tihamért találtam, melynek a mellén „T. T.” tetoválás volt feltüntetve. Közben a gyanúsítottat hol én, hol pedig járőrtársam a kérdések özönével árasztottuk el. Az állítólagos Mehanyik Vendel azonban tagadása mellett kitartott tovább. Ezután a „B. F.” betű közt kerestem, hol Bredő Tihamér nevet találtam, melynek állneve Tabak Tihamér és Tóth Tihamérnak volt feltüntetve.

Ismét a különös ismertető jelekhez lapoztam, hol a jobb karoknál Bredő Ferencnek „B. F.” tetoválás volt feltüntetve, de nem a felső, hanem az alsókarszárán. Ekkor közöltem a gyanúsítottal, hogy most már hiába tagad, mert úgy is ki fog derülni minden, tagadása mellett azonban még egy teljes napig tartott ki, mikor aztán végre beismerte, hogy őt Tabak Tihamérnek hívják. Tóth Bredő Tihamér, Bredő Tabak Tihamér és Bredő Ferenc nevek mind árnevei neki. Beismerte, hogy mestersége nyomdász és négy ízben volt rablásért és lopásért már büntetve. Legutoljára rablásért volt büntetve, de a büntetés letöltése elől megszökött és Budapesten az Alkér utcában lakott.

Mikor mindezt megállapítottam, a rendőrkapitányságra kísértem, hol a büncselekményekre vonatkozólag részletesen kikérdeztem, Tabak Tihamér azonban a végtelenségig tagadott.

Akkor lepődött meg, mikor az alibire vonatkozóan másodpernyi pontossággal kérdeztem és közöltem, hogy mindenüvé el fogok menni vele.

Az alibijét igazolni nem tudta. 6 órai kikérdezés után beismerte, hogy Budapesten a Mária Valéria telepen lakik és a Bösörményi pártnak tagja, május hóban pedig az Alkér utcában lakott. Közben sikerült olyan szavahihető tanút szerezni, aki határozottan állította, hogy Tabak Tihamért a nagykörösi határban megtartott táncmulatságnál

1934 július 7-én látta 18–19 óra közötti időben ólalkodni, mely alkalommal a fején sapka nem volt. Ott volt még akkor is, mikor járőr a táncmulatságot feloszlatta, de Tabak Tihamért már akkor ott nem látta. A testisértés elkövetésének ideje pedig arra az időre esett.

Tabak Tihamér ezen bizonyítékok elébe tárása után is kitartott a tagadása mellett. Ezután büncselekmények elkövetésének a színhelyére is kísértem, hol a korecsma közelében dolgozott vályogvető cigányok ráismertek, hogy a táncmulatságon látták. Ekkor láttam Tabak Tihaméron, hogy gondolkozóba esett, de azért tagadott tovább. Szerencsére a lábnyomokból még mindig volt teljesen ép, használható. Tabak Tihamért a lábnyomba beléptettem és a lábnyom teljesen azonos volt. De a láb-hosszának általam megállapított test magasság is a valóságnak teljesen megfelelt.

A helyszíni szemle után Tabak Tihamérről újjnyomatot vettem fel, azért, hogy a betörésnél talált tojás héjjáról felvett ujjnyommal azonosítás végett az országos nyilvántartó hivatalnak megküldjem. Közöltem ezután Tabakkal, hogy a Csutorás-féle helybeli kórházban vért vetetek tőle, amit szintén megvizsgáltatok. S kértem, hogy a saját érdekében cselekszik, ha a büncselekmények elkövetését beismeri, mert sok meghurcolástól menti meg magát.

Tabak Tihamér valószínű, hogy a sok meghurcolástól és a vérvizsgától való félelmében beismerte, hogy július 7-én Budapestről Nagykörösrre utazott, hogy a tiltott gyűlésen részt vegyen. A röpcédulákat Budapesten egy előtte névleg ismeretlen nevű Bösörményi párt tagja adta át neki, hogy vigye el Nagykörösrre és ott titokban terjessze.

Beismerte, hogy az erdőben levő műút mellett ő szurkált meg egy embert és vett el attól 200 P-t és 1 drb zseborát. A korecsmába is ő tört be, ő vitte el a pénzt és ette meg a tojást. Az erdőben is ő járt és ő szórta szét a röpcédulákat, hogy majd a favágó emberek azokat megtalálják.

Az ellopott pénzt és órát Tabak Tihamér a város szélén elásta, amit őrizetbe vettem.

Tabak Tihamért elfogtam és a kecskeméti kir. ügyészségnek átadtam.

Székelly Sándor örm. Alsódabas.

VIII.

1920–1923. években Zalaegerszeg környékét két álesendőröknek nevezett cigány-tartotta rettegésben.

Kolompár Imre és Kolompár József bocföldei cigányoknak *nem tetszett a katonaság életét*. 1918. évben bevonultak ugyan katonának, de hogy ne kelljen a harctérre menniük, *megszöktek a katonaságtól és a bocföldei erdők rengetegében bujdosnak*. A világháború végén aztán előjöttek, elfogta őket a söjtöri örs és a nagykanizsai katonai parancsnokságnak átadta. *Egy éjjel a katonai fogda falát kibontották és megszöktek*.

A cigányt is csak hazahozza a hazai rög. Kolompárék is a bocföldei erdők sűrűjében húzódtak meg.

Abban az időben nem volt nehéz katonai puskát, töltényt, szuronyt és ruhát szerezni. Mi, csendőrök, viszont tollas kalap nélkül teljesítettünk szolgálatot, mert a csendőri dicső multat hirdető tollforgókat elvitte a háború és az ezt követő forradalmak zivatarja.

Az írni és olvasni tudó Kolompárék szereztek maguknak Manlicher puskát, szuronyt, töltényt, ruhát stb. és *felesaptak csendőrnek*. Az Imre őrmester, a Jóska cigány pedig szakaszvezető volt. Először nappal kikémlelték, hogy hol van több pénz, ki adott el marhákat stb. Éjjelenként ide az ablakon bekopogtattak, jelezték, hogy csendőrök és bebocsást kértek. A szegény falusi és hegyi lakók gyanútlanul ajtót nyitottak, beengedték őket és ott a két csendőr lövésre kész helyzetbe vett puskával felszólította őket a régi betyár szóval: „Pérez, vagy élet!” A megijedt házbéliek persze minden fillérüket odaadták, hogy megmentsék életüket.

Amikor jött a pénz felülbélyegzése, akkor pedig nemcsak egyszerű földművesekhez, hanem igazi urakhoz is beállítottak, ilyenformán: a kővágóörsi őrsről a tiszthelyettes úr küldte őket, hogy hamis felülbélyegzésű ezerkoronások vannak s kérték, hogy adják át az összes pénzüket, majd a tiszthelyettes úr megvizsgálja és visszaküldi. Így is nagy sikerrel dolgoztak nem egy helyen. A balatonmelletti Virius telepen egy nyaraló méltóságos úrtól ilyen módon 42 darab ezerkoronást vittek el. Mindehol átvételi elismervényt is adtak, felsorolva a pénzek nemét és számát is.

A nyomozás mindig eredménytelen volt, de tudtuk, hogy a tettesek Kolompár Imre és Jóska. Nem egyszer tartottunk az álesendőrök után a zalaegerszegi csendőriskolával együtt razziát. A lakosság már félt és rettegett és *már a valódi csendőröktől is félték, mert azt gondolták, hogy álesendőrök*. Zala, Vas, Veszprém, sőt még Győr megyében is felfel bukkantak.

Mivel már 2—3 vármegye csendőrsége kereste őket, ennek hírért vették és áttették a működési területüket az alföldre. *De ott már nem álesendőrösködtek.*

Ebben az időben voltam a zalaegerszegi őrs parancsnoka. Nagyon resteltem, hogy nem tudtuk az álesendőröket elfogni, bár se éjjelünk, se nappalunk nem volt. Már resteltem a hatóság vagy a bírósághoz menni, mert mindig ezt hallottam tőlük. Az újságok pedig egy-egy rablás után az álesendőrökkel voltak tele.

Bocefölde község és a cigánytanya a söjtöri őrskörlethez tartozott ugyan, de a cigányok becsületére legyen mondva, azok területén nem tettek semmit.

Az álesendőröknek kiterjedt rokonságuk volt Boceföldön és környékén. Úgy gondolkodtam: nem tudják a cigányok se megállni, hogy a rokonaikkal, szülőikkel, de különösen a feleségeikkel valamilyen módon ne érintkezzenek.

Így tudtam meg, hogy Márton nevű cigány a következő levelet kapta:

„15-én reggel szabadul a Nuni, ott legyetek, mi is ott leszünk. Ha nincs pénzetek, kérjétek, majd megadjuk. Ne szóljatok se asszonynak, se embernek. Viszontlátásra. Biztosan ott legyetek.“

A levelet 1923. június 8-án kaptam kézhez, tehát a rejtélyes Nuni kiszabadulásáig volt 7 napom. Most már az volt a fontos, hogy ki lehet az a Nuni.

Megtudtam, hogy a boceföldei cigányoknak volt egy Kolompár Lajos Nuni nevezetű liverük, aki már 10—12 éve elszármazott onnan valahova az alföldre, és Pest környékén elkövetett rablásért súlyos fegyházat kapott. Ebből *következtettem, hogy a Nunit a pestvidéki kir. törvényszék ítélte el*. Tehát ott tudhatom meg, hogy honnan és mikor szabadul a kérdéses Nuni. Elmentem a pestvidéki kir. törvényszékhez és ott megtudtam, hogy a Kolompár Lajos Nuni boceföldei születésű cigány a sátorajjúhelyi kir. törvényszéki fogházban, illetőleg az ottani dologházban tölti a 7 évi fegyházbüntetését és 1923 június 15-én reggel szabadul.

Visszamentem Zalaegerszegre, a cigánylevelet visszaadtam a postamesternőnek, hogy kézbesítse, úgy azonban, hogy a cigányoknak ne legyen idejük elmenni a Nuni szabadulásához, mert ha elmennek, engem meglátnak, s nem fog sikerülni tervem.

1923 június 13-án elindultam Sátorajjúhelyre és az osztályparancsnokságnál és a rendőrkapitányságnál jelentettem a jövetelem célját és kérésemre a kapitányság vezetője 14-én este az egész éjjelre kiterjedő razziát rendelt el, hogy a Nuni fogadására megérkező 2 cigányt elfogjuk. *Megszereztem az Imre cigány fényképét* és bemutattam a razziát tartó rendőrségnek. 14-én reggel elmentem a törvényszéki fogházba a Nuni után érdeklődni és ott megerősítették, hogy 15-én szabadul. A fogházirodába pedig azt mondták, hogy a Nuni cigány 3 héttel előbb kapott Kolompár Márton boceföldei cigánytól pénzt.

A razzia kezdete előtt a kapitány úr azt mondta, hogy csak nyugodtan tartózkodjam az őrszobában, ne menjek sehova, mert hátha veszélyeztetem az eredményt azzal, hogy a cigányok csendőrt látnak.

Nem volt maradásunk és nem tudtam a kapitány úr kérésének eleget tenni. 14-én délután Budapest felől jövő vonathoz a járőrtársammal kimentünk a vasútállomásra, hogy majd az embereink a Nuni fogadására megérkeztek. A vasútállomáson bementünk a „Kimenet“ oldalon levő vámhivatali szobába és onnan néztük a vonatról jövőket. Egész délután nem jöttek olyanok, akiket ebből a szempontból igazoltatni kellett volna. Az esteli vonathoz ismét kimentünk az állomásra és az estéli szürkületben a vámhivatali szobából 2 polgári ruhás, csinosan öltözött, eszemas, lókereskedő kinézésű férfit láttunk az állomás előtt egy vasutassal beszélni, azután, amikor az utasok már elmentek.

Amikor a két ismeretlen eltávozott a vasutastól, a szobából kijöttünk és megkérdeztük a vasutast, hogy mit kérdezett tőle a 2 férfi. Azt mondta a vasutas, hogy a fogház felől érdeklődtek tőle. Most már gyanítottam, hogy ezek az én álesendőreim lesznek. Utánuk lopózkodtunk a szürkület és a leveles fák leple alatt, s követtük őket bizonyos

MEGJELENT 1939 ÉVI FŐÁRJEGYZÉKÜNK! K É R J E . B É R M E N T V E M E G K Ü L D J Ü K

Mezőgazdák
Magja
indig
indóság

K Ö Z P O N T :

BUDAPEST, V. KERÜLET,
ALKOTMÁNY-U. 29. SZÁM.
Telep: Nyugati p. u. XX. r.

K I R E N D E L T S É G E K :

Debrecen - Győr - Lepsény - Nyiregyháza - Szolnok - Szombathely.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

TELEFON: *1 273 88. 1 112-96.

távolságról. A főtéren egy gépkocsivezetőt ismét megkérdeztek. Ezt is megkérdeztük és ez is azt mondta, hogy a fogház és az után érdeklődtek, hogy hol lehet jól enni.

Most már meghuztuk a lépést, hogy elfogjuk őket, de a sötétben és a 2 oldali nagy fák között eltűntek előlünk. Hiába kerestük őket, nem találtuk. Borzasztó érzés logott el bennünket, de kitartás... és a Szarvasbika vendéglő kerthelyiségében pörkölt, sör és cigányzene mellett megtaláltuk őket. Az egyik Takács József, a másik Molnár János néven igazolta magát és ilyen igazolványuk is volt. Tiltakoztak a bekísérésük ellen és teljességgel tenyegezték. Bekísértük őket a rendőrségre, mondtam, hogy igazoltatás végett, ahol ép a razziához való eligazítás iolyt. A rendőrségen Kolompár Imrének megmutattam a saját lényképét, megmondtam neki, hogy ki és honnan vagyok és figyelmeztettem őket, hogy ne tagadjanak semmit, mert úgy is tudom, hogy kicsodák és hogy a szabaduló Nuni cigány rokonuk fogadására jöttek, de a Márton bátyjuk Boeiöldéről nem jöhetett el. *Erre beismerték, hogy ők a keresett álcсандörök.*

Nyomoztunk velük Varga István alhadnagy úrral 4 hétig, hogy számonkérjük a 3 évi csendőri működésüket.

Talán érdemes lesz megemlíteni, hogy az igazolványt úgy szerezték, hogy egy alkalommal az esztergomi vasútállomáson találkoztak 2 földmunkással, azokat megszólították, hogy nem akarnak-e elszegődni mezőgazdasági munkára, igen jó fizetésért, mert ők munkavállalkozók. A 2 munkás örült az alkalomnak, megegyeztek, elkérték az igazolványukat. Így jutottak igazolványhoz és ezzel igazolták magukat éveken át.

A cigányok beismertek számtalan rablást, betöréses lopást, csalást és egy szándékos emberölés kísérletét. A tárgyaláson persze mindent visszavontak cigánymódon. De hiába. Jutalmuk: 12 évi fegyház lett.

Rétvári János alhdgy. Csurgó.

IX.

1938 június 19-én a somlósöllősi örsre tartósan lettem vezényelve. Amikor a somlósöllősi vasútállomáson leszálltam a vonatról, egy 16 év körüli levante jött hozzám és azt mondta, hogy egy gyanús fiatalember, valószínű kém, aki fel akart szállni a

vonatra, amikor engemet meglátott a vonaton, az állomásról kiment és fut ki a földek felé.

En erre utána mentem és láttam, hogy a kabátját kezében fogva, menekül egy rozstábla irányába. Mindjárt elhatároztam, hogy ha lehet, elfogom, mert gondoltam, biztosan elég nagy bűn terheli a lelkét, ha már ennyire menekül. A hátibőröndömet letettem, a kerékpáromat már akkor a vonatról levették s arra ültem, hogy előbb utolérjem. Amikor elindultam, ő már éppen beért a rozszba, amely kb. 400 méterre volt tőlem. Mikor oda értem ahhoz a helyhez, ahol eltűnt, a kerékpárról leszálltam s mivel nem tudtam, hogy az illető milyen egyén és milyen büncselekmény terheli, a puskámat csőre töltöttem és lövésre kész helyzetben tartva, a rozszba mentem. Kb. 5 percig tartó keresés után megtaláltam feküdni a földön s mindjárt felszólítottam a törvény nevében, hogy foglyom, mire ő kissé vonakodva engedelmeskedett. Erre már az állomásnál tartózkodó néhány levante is odaért és felkértem őket, hogy a bilincselésnél legyenek segítségemre, nehogy az illető szökést, vagy támadást kíséreljen meg, azért felállítottam őket úgy, hogy szükség esetén azonnal tudjanak segíteni. Én pedig megbilincseltem. Bilincselés után megmotoztam, azonban nála csak 1 zsebórát, 1 zsebkést, 1 fésűt, 1 tükröt, 3.80 pengőt és Somlósöllőhelytől Máriafalváig érvényes vasúti jegyet találtam. Ezután az állomásra kísértem, hol az üres váróteremben kikérdeztem.

Előadta, hogy Antal Józsefnek hívják, 1938 január 6-án Szentgotthárdon született, odaváló ill. és lakos, napszámos. Folyó év május 24-én Patafalva községben egy nyitott ablakon bemászott és onnan ékszereket és pénzt lopott el. Azonban a pénzt a nála talált 3.80 P-n felül már elköltötte, a tárgyakat, mivel nem merete értékesíteni, elszórta. Előadta még, hogy egyik örs ezért el is fogta, azonban ő a járőrtől az ablakon át megszökött. Hasonló lopásért 1936-ban már büntetve volt.

A vasúti telefonon (mivel vasárnap volt és a postán telefonszolgálat nem volt) telefonáltam az illetékes devecseri örsnek, hogy kérek járőrt a fogoly átvételére, honnan a tthts úr azt a parancsot adta, mivel odahaza nincsen más, mint ő, én kísérjem el Devecserbe. A következő vonattal aztán elvittem a devecseri örsre. Az örsön alaposan igazoltattuk és megtaláltuk a folyó évi 133. számú Nyé. 1. tételszám alatt, hol a szentgotthárdi örs lopás büntetése miatt kérte elfogását.

Az örsre történt bevonulásomkor jelentettem az örsparancsnokomnak, hogy mi történt és miért késsem a bevonulással. Ezért az örsparancsnokom díeséretre fel is terjesztett.

Simon József I. csendőr, Csesznek.

Kaposvár:

Arany-Ezüst

ÉKSZERT, ÓRÁT, Ajándéktárgyat, OPTIKAI cikket megbízható minőségben, olcsón vásároljunk

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

Varga Imre égnél
Kaposvár, Te'eki-utca 10. sz.

Butorokat

bizalommal legolcsóbban és legjobban részletre is a legolcsóbban vásárolhat

Döri Gizella
BUTORÜZLETÉBEN
KAPOSVÁR, Korona-utca 10.

IRÓGÉP

(WANDERER - CONTINENTAL) ALKATRÉSZ, KELLÉK, TÖLTŐTOLL, IMÁKÖNYV STB.

DUKESZ PAPIRKRESKEDÉSBN cégt. ZALÁN FERENC
SZOMBATHELY FÓTÉR

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel!

KERÉKPÁROK

(STEYR, PUCH) minden-nemű SPORTCIKKEK nagy raktára

KATONA ANDOR sportházában
ESZTERGOM Széchenyi-tér 13.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel!

EMÉKEZZÜNK!

Benke József pomázi őrsbeli csendőrt 1884 január 4-én Izbégen a lázongó néptömeg megölte.

Dedinszky József 2. oszt. őrmestert, a kövesligeti őrs parancsnokát, ellenszegülő rutének Kövesligeten. 1919 január 5-én agyonlőtték.

Müller János szolnoki őrsbeli csendőr Beratban, Albániában, 1917 január 6-án maláriában meghalt.

Bárófi István trsztenai őrsbeli alőrmetestert egy szerb komitácsi 1917 január 7-én Selance-n agyonlőtte.

Heresel Márton etyeki őrsbeli csendőr menekülő büntettes üldözése alkalmával Etyeken, 1927 január 10-én saját szuronyába esett.

Galaba József ózdi őrsbeli csendőrt kincstári pénzzsállítmány fedezete alkalmával 1908 január 12-én, Ózd és Bánszállás között rablók agyonlőtték.

Nagy Imre alpári őrsbeli csendőr, címz. őrmester az orosz harctéren szerzett betegségében 1916 január 12-én Kecskeméten meghalt.

Szabó József 2. oszt. tiszthelyettes, a szerencsi őrs parancsnoka, veszélyes gonosztevővel harcolva elesett Mádon, 1924 január 12-én.

Szász Bálint csikmenasági őrsbeli népfelkelő tizedes, mint járőrvezető járőrtársának a szuronyába szaladt, minek folytán 1917 január 13-án meghalt.

Varga József borcsai őrsbeli csendőr csónakon való portyázás közben 1912/1913. telén a Dunába esett. Így szerzett betegségében 1913 január 13-án Pancsován meghalt.

A csendőr-levelezőlapok szépek, művésziek. Magunkat becsüljük meg, a magunk népszerűségét és tekintélyét emeljük, ha izléstelen cifraságok helyett a magunk levelezőlapjain üdvözljük rokonainkat és ismerőseinket.

Nikopáll szipkában Nikopáll betéttel dohányozzon,

mert az egészségére ártalmas nikotin, piridin, kátrány, gyanta stb. származékok ezáltal nem jutnak a szájba és a tüdőbe. MINDEN DOHÁNYOZSÉEN KAPRATÓ! 1 elegáns bakelit szipka és 5 betét ár. 1.50 P. 1 betét, mely 40 cigarettára elég. 16 Hll.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

A haldokló szavai.

Irta: BÉRCZI JÁNOS alhadnagy (Baja).

1932 január 14-én 9 óra 30 perckor a garai őrs parancsnok a bajai szárnyparancsnoksághoz távbeszélőn jelentette, hogy aznap virradóra özvegy Dinov* Elekné garai lakost a lakásán ismeretlen tettes életveszélyesen megsebesítette és 50 pengő pénzt elrabolta.

Szárnyparancsnokom a nyomozás vezetésére engem rendelt ki, s egyben távbeszélőn intézkedett, hogy a hercegszántói és katymári őrsokról egy-egy kétfőből álló járőr induljon útba Garára és ott a garai őrs járőréhez csatlakozva álljon rendelkezésemre.

A Bajától 17 km távolságra levő Garára kerékpáron azonnal útbaindultam, ahova 11 órakor megérkeztem. Garán az őrsparancsnok csak annyit tudott jelenteni, hogy Simonics István garai lakos aznap 8 órakor az őrsön bejelentette, hogy özvegy Dinov Elekné 7 órakor a lakásán véres fejjel megjelent, néhány érthetetlen szót szólt és azután eszméletét veszítve összeesett. Most is Simonics lakásán fekszik. Odasiettem, ahol Dinov Eleknét vérző fejjel

* Neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

ÓRA, ÉKSZERNEMŰ, AJÁNDEKTÁRGYAK

»KRONOSZ«

óra- és ékszerkereskedelmi r. t.

BUDAPEST, IV., ESKÜ-ÚT 3. SZ.

RÉSZLETFIZETÉSI KEDVEZMÉNYI

KARDBOJT

Kardnikkelézést, aranyozást, ezüstözést olcsón végzünk.

ÉS MÁS FELSZERELÉSI CIKKEIT SZEREZZE BE KÖZVETLEN

PERLIK JÁNOS
CSENDŐRSÉGI ÉS KATONAI FELSZERELÉSI ÜZEMÉST
PESTSZENTIMRE. (Postaiórák)

BÚTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes részletfizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉK BÚTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66 sz.

Fióküzlet: VII., Wesselányi-utca 55.

Thebris

a legjobb MAGYAR másolóíron

Gyárja

SCHULFR JÓZSEF RT. Budapest

a banyakemence melletti padkán eszméletlenül találtam. Erős pálinkaillat áradt belőle, pedig Simonics és felesége nem adtak neki pálinkát. A súlyosan sérült Dinovné az orvos rendelkezésére a bajai közkórházba szállítottuk.

Miután a sértettől semmit sem tudhattam meg, a helyszínre mentem s ott a következőket állapítottam meg.

A sértett telkét az utcától egy 225 cm magas téglakerítés választotta el. A kerítés utcafelőli, vakolatlan oldalán, — ott, ahol a lakóház falához kapcsolódik — a földszintől 76 cm magasságban levő párkányon alig látható agyagtörmelék volt: ettől 20 cm-re, az egyik téglakiálló sarkához, néhány fehér gyapjúsál tapadt, a tégláról pedig a moha le volt dörzsölve. A téglafal tetején a moha egy tenyérnyi nagyságú területen halványan véres volt. Ettől 15 cm távolságra a fal tetején 3 véresöppet, a nyílt folyosó falát fedő deszkaburkolaton, valamely rostos anyagnak (kötött harisnya) véres lenyomatát, e mellett pedig borsónyi nagyságú, vérrel átívódott agyagtörmelékre találtam.

A folyosó utcára nyíló ajtófélfájának burkolatán — bemenet jobb felől — a lépcsőtől 120 cm magasságban, valamint az ajtó külső és belső kilincsein véryomok voltak.

A nyílt folyosón, az utcára nyíló ajtótól a konyha ajtóig 16 m 90 cm hosszúságban és a konyhaajtóval szemben a nyílt folyosó falán több véresöpp volt látható.

A konyhából nyíló udvari szobában, az ajtófélfája melletti fal szeglete a föld színétől 20 cm magasságban le volt horzsolva; közvetlenül ez alatt a szoba agyagos földje fel volt törve, a balra nyíló ajtó mögötti ágy előtt a szoba agyagpadlóján szikkadt vértócsa és 50 cm hosszúságban vériröcsők voltak, a vértócsa mellett egy fehér alapú, kék-piros csikos háziszóttos ágyterítő hevert, melynek az egyik sarka a vértócsába ért. A vértócsa két helyen a földről fel volt szakadva és hiányzott. Az ágyban levő dunyha fel volt hajtva és egyik vége több helyen véres volt. Az ágyra keresztbe tett tollas párna vérrel át volt itatva, az ágy melletti falrész 20 négyzetcentiméteres vérrel bemázolva, ettől 20 cm távolságra — a mennyezet felé — egy kisebb balkéz tenyerének a véres lenyomata, az ágy felfelőli oldaldeszkáján, s ez alatt a szoba földjén pedig több véresöpp volt.

A szoba másik oldalán — bemenet jobbra, — a fal mellett, egy megvetett ágy állott, az ágyban levő dunyha és párnák fel voltak hajtva.

A konyhától jobbra, az utca felé nyíló szobaajtójának küszöbén, 2 véresöpp volt, a véresöppek innen a következő konyhán át az utcai szobába vezettek és az utcára nyíló ablaknál végződtek. Az ablak melletti ágy előtt 4 véresöpp, ezek mellett az ágy lábánál, tengeri szárral bedugott 2 literes üveg állott félliternyi törkölypálinkával. Az üveg oldala és fenéke véres volt.

A leírt helyzetből az alábbiakat következtettem:

A tettes a téglakerítésen keresztül mászva jutott az udvarra. Bemászásakor gyapjúból készült lábbelit vagy harisnyát viselt.

A sértett a tettesel dulakodott. Ekkor verheték le a fal szegletét, s ugyanakkor léphetett a tettes a vértócsába, ami a földről felszakadt és részben a talpára tapadt, amiből azután a téglakerítésen keresztül történt távozásakor néhány darabka a folyosó deszkájára hullott.

A tettes dulakodás közben megsérült, mert a folyosó deszkáján, a kerítés tetején és a kerítés belső oldalán talált véryomok töle származhattak.

A szobákban és a konyhában talált vércsöppek, valamint a pálinkás üvegen lelt véryomok arra mutatnak, hogy a sértett a tettes távozása után az utcai szobába vánszorgott és pálinkát ivott. Majd az átellenben lakó Simonics lakására ment. Ezt a következtetésemet megerősítette az is, hogy a folyosó ajtajának belső és külső kilincse véres volt, valamint az, hogy a sértetten erős törkölypálinkaszagot éreztem, amikor ki akartam kérdezni.

A tettes a helyi viszonyokkal ismerős lehetett, a sértettel találkozni akart és nem csupán lopás volt a szándéka. Ezt abból következtettem, hogy egyenesen abba a hátsó udvari szobába ment, ahol a sértett aludni szokott, holott a másik két szobába, melyek értékes holmikkal voltak telve, könnyebben és észrevétlenebbül bejuthatott volna.

Elsősorban tehát annak a megállapítását tűztem ki célul, hogy kik szoktak az egyedül lakó özvegy Dinovnéhoz járni és van-e ezek között olyan, akin friss sérülések vannak? Az ebben az irányban folytatott két napi nyomozás nem vezetett ered-

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 18-48-31, 18-48-32.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havii gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést. • Vidéki megbízottak!

Magyar gyártmány!

Cipők, csizmák, szíjzatok, nyergek, tölténytáskák, pisztolytáskák fényesítésére és ápolására.

BÚTOR- ÉS TEXTILKERESKEDELMI RT.

BUDAPEST, VI. KER., LISZT FERENC-TÉR 5. SZ.

EGY HELYEN — EGY SZÁMLÁN

teljes lakberendezések, egyes bútorok, kárpitozott bútorok, szőnyegek, kelengyék, 6-tól 24 hónapig terjedő részletfizetés.

ÁRJEGYZÉKET DÍJTALANUL KÜLDÜNK.

ményre. A harmadik napon, a bajai rendőrség de-
tektívesoportjának vezetője megkeresésemre közölte
velem, hogy a kórházban fekvő özvegy Dinov Elek-
nét, — aki a délelőtti órákban rövid időre vissza-
nyerte eszméletét — kikérdezték, de támadóját meg-
nevezni nem tudta, s kikérdezésének befejezése előtt
eszméletét újból elvesztette.

Miután a nyomozásom során azt is megtudtam,
hogy özvegy Dinov Elekné, mostohafiát, Dinov Ja-
kabet jobban szereti, mint a saját édes leányát, el-
határoztam, hogyha Dinovné újból visszanyeri az
eszméletét, mostohafiával próbálom megszólaltatni.
Felkértem Dinov Jakabot, hogy jöjjön velem mosto-
hája látogatására Bajára. Dinov erre szívesen vál-
lalkozott is, mert amint később mondta, azt hitte,
hogy a mostohaanyja kirablásával őt gyanúsítják.

A délutáni órákban érkezünk Bajára. Szeren-
csénkre a beteg eszméleténél volt és így azonnal be-
bocsájtást nyertünk. A súlyosan sérült asszonyhoz
magyarul intéztem néhány kérdést, de kevésre men-
tem vele, mert magyarul igen gyengén beszélt. Ki-
jelentette, hogy nem tudja, ki bántalmazta. Erre
célzatosan azt mondtam, hogy bunyevácul egy szót
sem értek, beszélgessen tehát a fiával bunyevácul és
Dinov Jakab háta mögé léptem. Dinov Jakab az
előre történt megállapodásunk szerint mostohájától
az őt megtámadó kiléte iránt kérdezősködött. Kér-
désére kapott alig hallható suttogó feleletekből, mert
a szerb nyelvet elég jól beszélem, a következőket je-
gyeztem meg: „Magas fiatal ember... nyirott ba-
juszi. Baltával ütötte a fejemet. Pénzt követelt, 50
pengőt adtam neki, többet követelt, nem adhattam,
nem volt. Addig ütötte baltával a fejemet, amíg el
nem szédültem, jaó, jaó. Rigya, Rigya...” Többet
nem tudott mondani, eszméletét elvesztette és még
akkor éjjel meg is halt.

A kórházból kijövet Dinov Jakabtól megkérdez-
tem, hogy vajjon mit jelenthet a „Rigya“ szó, mert
a szerbek a sárga lovat hívják így? Dinov nem
tudta. Utközben ezen gondolkozva, arra a megállá-
pításra jutottam, hogy a „Rigya“ valakinek a csúf
neve lehet.

Garára visszaérkezvén, a községi szolgáktól ér-
deklődtem, hogy ismernek-e olyan embereket Garán,
akiknek a rendes nevükön kívül csúf nevük is van.

A szolgák igen sok csúf nevet felsoroltak, köztük a
„Rigyá“-t is említették. Így megállapítottam, hogy
a „Rigyá“ Orlovics János 27 éves, garai napszámos-
nak a csúfneve.

Orlovics Jánost az egyik járőrömmel a község-
házához hívtam és személyadatainak feljegyzése
után megvizsgáltam. Az alapos vizsgálat eredménye-
ként, a balkezének középső ujján, a második izüle-
ten egy 12 mm hosszú vágástól származó sebhelyet
találtam, bársonynadrágjának a térdén beszáradt
véryomok voltak, a lábáról lehúzott, durva gyap-
júból kötött harisnyájának a talpán pedig száraz
véres agyagot találtam.

Orlovics elé tártam ezeket a terhelő bizonyíté-
kokat és felszólítottam, hogy részletesen adja elő,
mikor, miért, mivel és miként bántalmazta özvegy
Dinov Eleknét? Hova tette, vagy mire költötte el a
tőle elvett 50 pengőt? Kérdéseimre felelni nem tu-
dott, elsápadt és remegni kezdett. A váratlanul
előbe tárt súlyos terhelő bizonyítékok, láthatólag
igen nagy hatással voltak reá. Ugy láttam, hogy
ezek beismerésre fogják kényszeríteni. Hogy lelki
egyensúlyát visszanyerje, leültettem és egy órai
gondolkozási időt adtam neki.

Az egy órai gondolkodás eltelté után megkérdez-
tem, hogy beismeri-e cselekményét? Orlovics kijelen-
tette erre, hogy nem tagad, mert látja, hogy céltal-
an, de engedjem meg, hogy egy szívarkát elszívhas-
son. Megkínáltam egy szívarkával. A szívarka el-
füstölése után, cselekményének végrehajtását a kö-
vetkezőkben adta elő:

1932 január hó 12-én 8—9 óra között felkereste a
lakásán özv. Dinov Eleknét, hogy tőle tengericsut-
kát vásároljon. A vétel nem sikerült, mert Dinovné
6 pengőt kért, ő pedig csak 5 pengőt ígért a kupba
rakott tengeri csutkáért. Igen megneheztelt Dinov-
néra, amiért a kimondott árból nem engedett. Tudta,
hogy Dinovné vagyonos asszony és azt is tudta, hogy
ő szegény ember, tehát könnyen elengedhette volna
az 1 pengőt. Dinovné ezért meggyűlölte és elhatá-
rozta, hogy alkalomadtán kirabolja, ezért a háza-
táját alaposan szemügyre vette.

1932 január 14-én reggel 5 órakor felkelt, fel-
öltözött és a még ágyban fekvő feleségétől azzal

KERÉKPÁR, ÍRÓGÉP, RÁDIÓ, FOTÓ cikkek
olcsó áron, kedvező fizetési feltételekkel

SZABÓ ANTAL

sportüzletében,
NAGYKANIZSA, FŐ-ÚT 5.

ÍRÓGÉP gyári új és használt,
alkatrészek — javítás — csere

KOVÁTS JÁNOS cégnél

PÉCS, Deák-u. 4.

Megbízható, pontos kiszolgálás. Kedvező fizetési feltételek.
A m. kir. csendőrség szállítója.

VÉRTES ÉS TÁRSA BARTA

CSENDŐRSEGI SZAKÜZLET

BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 93. SZ.

TELEFON: 1-436-51.

Kedvező fizetési feltételek! Minőségben elsőrangú. Mintacsomagot
bérmentve vételkötelezettség nélkül küldünk.

Újrendszerű bútorhitel!

Lakását berendezheti bútorral, szőnyeggel minden csendőr

ELŐLEG NÉLKÜL

harminc egyenlő havi részletre,

vagyis minden P 100.— után 3.33 pengő havi részletre.
Egy éven belüli törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük.

KARDOS TESTVÉREK

Budapest, VII., Wesselényi-u. 18. Kazinczy-u. mellett.

köszönt el, hogy a nádasokba megy fűtenivalót vágni.

Lakásáról való eltávozása előtt a kamrából egy rövidnyelű baltát, az ágyról pedig az anyós fekete fejkendőjét magához vette és kerülő utakon özv. Dinovné lakásához ment. Dinovné udvarfelőli szobájának ablakán át világosság szűrődött ki, ebből azt következtette, hogy Dinovné már felkelt. Ekkor az utcifelőli téglakerítésnél papucsait levette, a kabátja zsebébe rakta és gyapjú harisnyában a téglakerítésen keresztül a lakás előtti virágos kertbe mászott. Itt fejéről a sapkáját levette és a nyílt folyosó párkányára tette, majd fejét a magával vitt fekete kendővel asszony-módra bekötötte és a fal mellett a második bejárati ajtóhoz osont. Hogy zajt ne csináljon, az ajtó kinyitásával nem próbálkozott, hanem az alacsony falon átlépett a nyílt folyosóra és óvatosan a konyha ajtóig ment. A záratlan konyhaajtót csendesen kinyitva zajtalanul a konyhába jutott. A szoba üvegfalán keresztül látta, hogy Dinovné az ágyát már megvetette és a szobából távozni készül. A szoba ajtaját zöreij nélkül kinyitotta és gyorsan a szobába ugrott. Baltáját felfelé fordított éllel ütésre emelte és rákiáltott Dinovnéra: „Add ide a pénzedet, mert különben agyonütlek!” Dinovné erre ijedten azt felelte, hogy: „Nemam novese, ne mőzsem dam”. (Ninesen pénzem, nem adhatok!) Ezután a baltájának fokával Dinovnéét egyszer fejbeütötte és ismételten pénzt követelt tőle. Dinovné könyörgött, hogy ne üsse agyon, mert oda adja a pénzt, majd az egyik ágyhoz ment, a párnát felhajtotta, 4 darab 10 pengős papírpénzt vett elő és neki átadta. Abban a tudatban, hogy Dinovnének több pénze is van, baltájával még egyszer fejbeütötte és agyonütéssel fenyegette, ha a többi pénzt is nem adja át neki. Dinovné ismét könyörgött, de közben valahonnan előkotorászott 1 darab 5 és 2 darab 1 pengőst, valamint 6 darab 50 fillérest és azt is átadta neki.

Ő még ekkor sem hitte, hogy Dinovné az összes pénzt átadta volna, ezért baltáját ismét ütésre emelte és rákiáltott: „Ha az összes pénzedet nem adod ide, azonnal agyonváglak!” Dinovné erre nekiugrott és ütésre emelt baltáját olyan erősen megragadta, hogy azt egy kézzel nem tudta a kezéből

kicsavarni, ezért balkezevel a baltához kapott. Dinovnéval a baltáért dulakodtak s e közben balkezeinek a középső ujját a balta megvágta.

Dinovné végre is kimerült és a baltát elengedte. Erre a fejére még egy erősebb ütést mért, amitől az asszony a földön elterült. Ezután rátérdelt a mellére és a baltájának fokával addig ütögette a fejét, amíg mozdulatlan maradt. Ekkor azt hitte, hogy Dinovné meghalt, ezért a lakásból sietve távozott. A folyosó párkányáról sapkáját magához vette, majd a téglakerítésen keresztül az utcára mászott, a kendőt a fejéről itt leoldta, zsebre tette és az édesapja lakására ment. Apját felzörgette és kérte az előző napon ott hagyott kaszáját. Apja a kaszát a kerítésen keresztül kiadta neki, mire azzal ment tovább, hogy a györgypusztai határba megy fűtenivaló nádat vágni. Az idő ekkor 7 óra lehetett.

A györgypusztai nádasokba érkezve nyomban tüzet gyújtott, s véresnyelű baltáját a tűzbe dobta, hogy a nyelét elégesse. A baltát a nyele elégetése után kihűtötte és kabátja zsebébe tette. A tervezett nádvágás nem sikerült, mert a jég gyenge volt, szakadozott, ezért hazafelé indult. Utközben a baltát az egyik mezei kútba dobta, ahonnan az később elő is került.

Körülbelül 9 óra lehetett, amikor haza érkezett. Hazaérkezése után a nála volt fekete fejkendő azon-

Debrecen:

MEGBIZHATÓI KÉNYELMESI ELŐNYÖS

„TAKARÉKOSSÁG”
R.-T. DEBRECEN

BEVÁSÁRLÁSI RENDSZERE
110 üzletben nyújt vásárlási lehetőséget.
1 helyen jelent fizetési kötelezettséget, a
havonta megújuló továbbvásárlási jogával!

FELVILÁGOSÍTÁST, VÁSÁRLÁSI UTALVÁNYOKAT KÉSZ-
SÉGGEL NYUJTA KÖZPONTI IRODA DEBRECEN, DEÁK FERENC-U. 8.

Miskolc:

Pontos óra — pontos szolgálat!
E'sőrendű mártás
és prima lyákka evőeszközöket, megbízható kivitelben a
m. kir. csendőrség tagjainak árendedmény mellett szállít,
Hetényi József órák és
éks. érsz.
Miskolc, Horthy Miklós-tér 16.
Kedvező részlettartási feltételek.

Az összes rendszerű új és újjáépített

IRÓGÉPEK
állandóan raktáron

A m. kir. csendőrség szállítója
KEDVEZŐ RÉSZLETI FIZETÉS

KERTÉSZ IMRE
TURUL IRÓGÉPVÁLLALATA
MISKOLC, Széchenyi-u. 56.

KILLER EDE ASZTALOS ÉS KÁRPITOS ÜZEME
DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-ÚT 68. ● TELEFON: 20-12.
ALLANDÓ BUTORKIÁLLÍTÁS
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK!

A PONTOSSÁG CSENDŐRERÉNYI!

Kiváló minőségű ezüst-, arany
ÓRÁK ÉKESZEREK
Ajándéktárgyak nagy választékban!
Póstai szétküldés! ● Méltányos árak!

SRETTNER JÁNOS
Órák és ékszerész
DEBRECEN, BATHYÁNY-U. 13.
Kedvező részletre is!

IRÓGÉP
MARKOVITS
MÉRNÖK SZAKÜZLETÉBEN
DEBRECEN, PIAC-UTCA 58.

Javítás, karbantartás, kellek.
Continental írógépek
kizárólagos kizárólagos kizárólagos
Telefon: 24-02.

nal visszatette oda, ahonnan azt cselekményének elkövetése előtt elvette.

Másnap, vagyis január 15-én a rablott pénzből, petróleum és gyufa vásárlására feleségének 50 fillért adott. Január 16-án két ismerősénél levő, összesen 10 pengőt kitevő adósságát fizette ki. A megmaradt 3 darab 10 pengőt a kamrájában levő szekrény felső fiókjának jobb oldali belső sarkába, a ruhák alá rejtette el. 5 darab 1 pengőt, 1 darab 50 fillérest, 1 darab 20 fillérest, 5 darab 10 fillérest és 6 darab 2 fillérest pedig az ünneplő kabátjának külső jobb zsebébe tette. A pénzek a mondott helyekről elő is kerültek. (Az elrabolt 50 pengőből még hiányzó 3 pengő 18 fillért január 14–16-ig pálinkára, dohányra és fűzfavessző vásárlására elköltötte.)

Cselekményének elkövetéséről mások nem tudnak, abban más részt nem vett, arra senki fel nem bujtotta, sőt még a felesége azt sem tudja, hogy honnan szerezte azt az 50 fillért, amit neki adott petróleum és gyufa vásárlására.

A sértettet nem volt szándéka megölni, csupán a pénzének átadására akarta kényszeríteni, s azért ütötte a fejét a baltájának a fokával. Cselekményét szegénysége és nyomasztó anyagi gondjai miatt követte el.

A tényvázlatban megjegyzésként a következőket írtam:

„A gyanúsított ama védekező állítása, hogy a sértettet nem volt szándéka megölni, csupán a pénzének átadására akarta kényszeríteni és a fejét nem a balta élével vágta, hanem csak a fokával ütögette: valótlan, mert a sértett jobbkezének hüvelykujj-párnáján és a fején levő sérüléseket vágás okozta. Ugyancsak vágás nyomai voltak láthatók a sértett fejkendőjén is.

A gyanúsított szándéka a megtámadáskor nem irányult ölésre, hanem a sértett pénzének megszerzésére: ez megállapítható a sértettel történt dulakodásából és a gyanúsított ujjainak megsérüléséből, mert ha megakart volna ölni a sértettet, egy csapással is végezhetett volna vele.

A gyanúsítottnak később mégis szándéka volt a sértettet megölni. Ez bizonyítható azzal, hogy amikor már a sértett kétizben is adott neki pénzt, azt baltaütés által leterítette, a mellére térdelt és addig ütötte a fejét, amíg véleménye szerint meg nem halt.

Hogy gyanúsított szándéka gyilkosságra és rablásra irányult, bizonyítható azzal, hogy cselekményének elkövetése előtt 3 nappal csutkavásárlás ürügye alatt terepszemlét tartott és cselekményének végrehajtásához baltát, tehát az emberélet kioltására alkalmas eszközt vitt magával; ezt a baltát úgy és akként is használta, hogy a sértettet megölje. Ezt mutatják a sérülések és a sértett fejkendőjén levő vágások.

A gyanúsítottnak az az állítása, hogy cselekményének elkövetésére szegénysége és nyomasztó anyagi gondjai késztették, valótlan, mert hozzátartozói vallomása szerint és láthatólag is elég jó anyagi viszonyok között él. Elég jó lakása van, ruházzal és élelmiszerekkel bőségesen el van látva, sőt egy 100 kg-os hizott sertést el is adott. Keresheti lehetősége is meg volt, mert nádtetőfedéssel állandóan jól keresett.

Orlovics Jánost a bajai kir. törvényszék gyilkosság kísérletével párosult rablás büntetőjében mondta ki bűnösnek és ezért 15 évi fegyházra ítélte. Az ítéletet a kir. ítélő tábla, majd a kúria is jóváhagyta.

Az alapossággal megtartott helyszíni szemle adataiból való következtetések helyességét a nyomozás későbbi megállapításai és a tettes beismerése mindenben igazolták. A rejtély kulcsa a haldokló asszony néhány értelmetlennek látszó szavának helyes magyarázatában rejlett. Az adatok helyes értelmezése, jelentőségük felismerése adják kezünkbe a megoldást. Ezt az adatok szellemi vizsgálatával érjük el, amikor azt kérdezzük, hogy mit jelenthet az adat, mire használhatjuk. Ebben az esetben a „rígya” szó helyes értelmezése segítette a nyomozást a sikerhez.

Nyíregyháza:

KERÉKPÁR — RÁDIÓ — CSILLÁR
villanyszerelési cikkek olcsón
 Kedvező részlettétetésre.
 Csendőrlőké: e lapra hivatalo ással, a márkás árucikke: kivételével 5% készpénzengedményt adok.
Horváth Jánosnál
 Nyíregyháza, Bethlen-u. 2.

VÁSÁROLJUNK!
 Kiváló minőségű Szabolcs m. legnagyobb keresztény cég raktárában
Órák MAYER ISTVÁN
 arany- ezüst órák és ékszerész, aranyérmes mester-nél. Törv. hites szakértő
Ékszer NYÍREGYHÁZA
 ezüst és alpacca, dísz és ajándéktárgyakat Kedvező fizetési feltételek.

butorait

SZAKEMBERTŐL VÁSÁROLJA
SUHANESZ LAJOS
 KÁRPITOS ÉS BUTORÁRU CSARNOKA
 NYÍREGYHÁZA, VAY ADÁM-UTCA 4. SZÁM.

Aranyéremmel
 többszörösen
 kitüntetve

Lapunk minden olvasójának boldog újévet kívánunk.

Szerkesztőváltás. A *Csendőrségi Lapok* szerkesztését a mai számtól kezdve *Beöthy Kálmán őrnagy* vette át. Az új szerkesztő feladata nem lehet más, mint a m. kir. csendőrség szaklapját továbbvinni azon az úton, amelyet kiváló elődei: *Pinczés Zoltán alezredes* és *Mohácsy Lajos százados* meghatároztak és megalkottak, mert ez a fölfelé jutás útja.

Ehhez a munkához olvasóink részéről az a szeretet szükséges továbbra is, amellyel lapunkat eddig körülvették s amelyből minduntalan kisugárzott az a tudat, hogy a *Csendőrségi Lapok* valamennyiünk nemes vagyona, hogy annak istápolója, gondozója és munkatársa az ezerfelé tagolt testület minden szerve és minden magyar csendőr. Ez adja lapunk lelkét. Ez a szeretet könnyíti meg a szerkesztő munkáját. Az új szerkesztő is tehát ezt kéri.

Híradótanfolyam vizsgálja.

A közlekedési és híradó alosztálynál 5 hónapos híradótanfolyam fejeződött be december 20-án. Ennek vizsgáján, dec. 21. és 22-én *vitéz Sellyei Vilmos alezredes* elnökölt, a vizsgabizottság tagjai: a honvédelmi minisztérium részéről *vitéz Hollós Lajos őrnagy* és *vitéz Nagy László százados*, a csendőrség részéről: *Kontra Kálmán őrnagy*, a tanfolyam parancsnoka és *Bartos Ödön*, a tanfolyam oktatótisztje voltak.

A vizsgán 25 hallgató vett részt, akik közül 4 kitanuló 11 jeles, 8 jó és 2 elégséges — eredménnyel vizsgázott. A tanfolyamot *Kozma Gábor* csendőr végezte a legjobb eredménnyel.

A CSENDŐRSÉGI ZSEBKÖNYVET a felvidéki területekkel kapcsolatos átszervezés miatt előreláthatóan csak február első felében tudjuk kiadni.

ELŐLEGNELKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE
SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-161
EBEDLŐSZÖNYEGEK P 28-161
 Fotelágak, paplanok, vasbátorok, futászőnyegek, lehérművászak, ruhazövetek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitosüskét
 Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.
 A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

ÍRÓGÉP új és újjáépitett hordozható és nagy írói frógépek
HUNGÁRIA és RHEINMETALL

hordozható frógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással
FORBÁTH és RÉVÉSZ
 Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 1-102-19
 A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező fizetési feltételek

Halálos baleset. A deveseri őrs állományaiba tartozó *Abdai József* csendőr folyó hó 15-én délután 15 órakor Sarród községből — ahol látogatóban volt — kocsin igyekezett vissza az eszterházi őrskörlethez tartozó Mexikó-pusztára, — ahol szabadságát töltötte. A lovakat *Abdai* csendőr hajtotta. A nagy sötétségben a kocsit az útról letért és az útmenti árokba fordult. *Abdai* csendőr fejével az árokba esett, a kocsit pedig rázuhant s ennek következtében súlyos sérüléseket szenvedett. *Abdai* csendőrt azonnal a kapuvári kórházba szállították, ahol folyó hó 16-án meghalt.

Mult évfolyamunk tartalomjegyzékét esatoltuk lapunk mai számához. Mivel minden alakulat csak egy példányt köttet be, kérjük, hogy a fölös példányokat azok az alakulatok, ahova több példány jár, az 1932. évi 5. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 98.002/VI.—b. 1932. számú belügyminiszeri rendelet értelmében hozzánk beküldeni szíveskedjenek

Többek érdeklődésére közöljük, hogy a *Pinczés-féle* csendőrségi büntetőjogi tansegédletnek a kihágásokról szóló harmadik kötete előreláthatóan a folyó év nyarán fog megjelenni. Tartalmazni fogja a kihágási büntetőtörvénykönyvön kívül az érvényben levő összes törvényeket és rendeleteket is, amelyek a könyv megjelenésének időpontjáig kihágást állapítanak meg.

SZEMÉLYI HIREK.

Eljegyzés. *Várbiro György* főhadnagy *Sperlágh Eszter Veronika* gyógyszerész úrhölgyet 1938 december 24-én eljegyezte.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben: *Vatai György* őrmester *Czitta Erzsébet*tel Dömösön. A pécsi IV. kerületben: *Gulyás János* tiszthelyettes *Balog Anna-Rozáliával* Szeptek községben, *Kiss József XII.* őrmester *Szenyéri Máriával* Csurgón; a szegedi V. kerületben: *Nyitrai János* tőrzsőrmester *Német Eszterrel* Tiszaföldváron; a debreceni VI. kerületben: *Bujdosó László* tőrzsőrmester *Kiss Zsuzsannával* Bagamérban; a miskolci VII. kerületben: *Bagi László* őrmester *Rusvai Irénnel* Füzesabonyban, *Kovács György* őrmester *Gál Rozáliával* Füzesabonyban.

49 ÉV ÓTA
 FENNÁLLÓ CÉG

MÁRER

UTÓDA

EGYENRUHÁZATI
 INTÉZETE

BUDAPEST

VIII., BAROSS-TÉR 9. SZ.

TELEFON: 139-528

Mindennemű egyenruházati és felszerelési cikkek legolcsóbb beszerzési forrása.

Szakképzett egyenruhászabóság

Családi hírek. Született: A budapesti I. kerületben: Róza József hr. őrmester feleségének Tibor fia, nemes Pelezer Sándor törzsrőmester feleségének Mária-Ilona leánya, Házy Pál tiszthelyettes feleségének Julia-Erzsébet-Mária leánya; a székesfehérvári II. kerületben: Végh Károly törzsrőmester feleségének Vilma-Ilona leánya, Szabó Ferenc őrmester feleségének Vilma-Ilona-Teréz leánya; a szombathelyi III. kerületben: Vincze István II. törzsrőmester feleségének Miklós-András fia, Németh József IX. törzsrőmester feleségének Zsuzsanna-Mária leánya, Sudár Lajos törzsrőmester feleségének Erzsébet-Mária leánya; a pécsi IV. kerületben: Igali Ferenc tiszthelyettes feleségének Mária leánya, Gyepes Mihály törzsrőmester feleségének József-Mihály fia; a szegedi V. kerületben: Pásztai István törzsrőmester feleségének Borbála-Katalin leánya; a debreceni VI. kerületben: Bacsonyi Jenő tiszthelyettes feleségének Tibor fia, Galambos Sándor törzsrőmester feleségének Árpád fia, Jenei Péter alhadnagy feleségének Péter fia, B. Borai Mihály törzsrőmester feleségének Erzsébet leánya, Bodó Gáspár törzsrőmester feleségének Erzsébet leánya, Gerzsenyi tiszthelyettes feleségének György fia; a miskolci VII. kerületben: Molnár József I. törzsrőmester feleségének Miklós fia, Fülöp Péter tiszthelyettes feleségének Teréz-Éva leánya.

Halálozás. A pécsi IV. kerület állományába tartozó Szigetvári István törzsrőmester 1938 október 28-án a budapesti I. számú honvéd- és közrendészeti kórházban, agydaganat és szívgyengeség következtében; a miskolci VII. kerület állományába tartozó Agócs András csendőr 1938 november 19-én Miskolcon elhunytak.

A budapesti I. kerület állományába tartozó Csapó Sándor I. törzsrőmester felesége Abonyban, Papp Péter ny. áll. tiszthelyettes Budapesten;

a pécsi IV. kerület állományába tartozó Varga János III. törzsrőmester Margit-Piroska leánya 1938 november 12-án Bakán meghaltak.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadjunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átcsiszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros írónnal „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, felhasábosan, írógéppel, kettes sortávolságra, kézírással pedig jól, olvashatóan és nem túlsűrű sorok-

ban írni. Olvashatallan kézírattal nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímezett és válaszbellyel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatlolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnymutatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgató-ságától (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) szíveskedjenek megrendelni, mely azt velünk kötött szerződésének árszába szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetekben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbellyel mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőkik kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jelligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy öljegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrléxikon”-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadjunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei évi 10 P előfizetési díjat fizetnek. Legkisebb előfizetési idő: félév. Nyugállományú legénységi olvasóink az előfizetési díjat 2 pengős részletekben is fizethetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. sz. postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok Szerkesztőségének, Budapest, I. kerület, Böszörményi-út 21. szám.”

Hüségös szolgál. Nines tervbevéve senki visszavétele.

Gyöngyhalász. I. Azt írja, hogy ha a járőr kívülről tudná azokat a vétségeket, melyeknek kísérlete nem büntetendő, akkor ily feljelentések esetén nem is kellene nyomózással tölteni az időt, legfeljebb csak azt kellene megállapítani, hogy valóban nem büntetendő kísérletről van-e szó. Ez tetszetősnek látszik, de ellenkezik a közbiztonság fenntartása terén a nyomozó közegekre rótt köteleességekkel, ezért ily feljelentések esetén is feltétlenül le kell folytatni a nyomozást egyrészt, mert enélkül megnyugtatóan nem tisztázható, hogy

Hegedű, Harmonika, Tárogató, Gramofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbait a magyar gyárban kaphatók

Csendőröknek részletre is

MGYORÓSSY HANGSZERMESTER

Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen.

Lendvay Zsigmond Fiai

JAPÁN EZÜST
FÉMFONAL
ÉS SODRONY

Csendőrségi és katonai arany,
ezüst egyenruházati cikkek,
zsinórok gyára.

"GOLDIN"
FÉMFONAL
ÉS SODRONY

Kicsinyben eladás nincs.
Bevásárlásánál kérje a véd-
jegyükkel ellátott árukat.

büntetendő-e a cselekmény, másrészt, mert a panaszolt eset összefügghet egyéb büncselekményekkel, melyekről a feljelentő említést sem tett. Olykor egyszerű feljelentések nyomozása során régi kiderítetlen esetek, vagy homályban rejtőző súlyos büncselekmények kerülnek napvilágra. Ha csak tehát nyilvánvalóan polgári peres eljárás alá tartozó ügyről nincs szó, az őrsnek, illetve járőrnek minden feljelentés, panasz esetében nyomoznia kell. 2. Gondolata jó, a szolgálatát szerető, lelkiismeretes csendőrré vall. Illetékes helyen szövé tettük, a jövő évtől kezdve megvalósítják.

Budapest. 1. Az igényjogosultságról szóló 1931. évi III. t. c. szerint a „B” mintájú igazolvány elnyerése a középiskola IV. osztályának sikeres elvégzésétől van függővé téve. Ön tehát csak az „A” mintáját kaphatja meg, ha egyébként is megfelel a többi feltételnek. Erre nézve különben olvassa el lapunk 1931. évi 11. számában közölt, Orbán László százados cikkét, mely bő felvilágosítást ad. 2. A várakozási illetményekkel szabadságot csendőr-egyének illetményeit nem a gazdasági hivatalok, hanem a központi illetményhivatal folyósítja, illetve utalványozza. Addig, amíg várakozási illetékekkel van szabadságot, csak a legutolsó állomáshelye után illetékes és a nyugdíjasokat megillető lakáspénzt kaphatja. Ha nyugdíjállományba helyezik és a választott lakóhely az I. lakáspénzosztályhoz tartozik is, a lakáspénzt a IV. lakáspénzosztálynál magasabban akkor sem lehet megállapítani arra való tekintettel, hogy utolsó állomáshelye a VI. lakáspénzosztályba tartozott. (1934. évi I. te. 8. §. 4. bek.) A kérvényt annak idején a belügyminiszter úrhoz (VI. b. osztály útján) kell benyújtani s a helyi hatóság által igazolni kell, hogy ott (az I. lakáspénzosztályba tartozó helyen) állandó lakása van, vagyis ott letelepedett.

22.222. A kért szabály minden vitézre, tehát Önre is vonatkozik. Kérvényét beadhatja.

Rádi őrsöt kérjük, hogy értesítse alkalmilag a Kosd községben lakó Mónos Ignác nyáll. törzsőrmestert a következőkről. Az egyházi adó, illetve párbér fizetésére nézve olvassa el lapunk 1938. évi 3. számának 105. oldalán „K. I. Gyula” jellegű üzenetünket. Levélben nem válaszolunk. A beküldött bélyegyet lapunk javára bevételteztük.

Holt Tisza. Az „Öltözeti táblázat” VII. része (Különleges határozványok) szerint csak tiszték viselhetnek a karon gyászfátyolt családi gyász esetén.

55.555. Az iroda fűtési átalányban mutatkozó esetleges megtakarítás a kinevezett parancsnokot illeti meg akkor is, ha ideiglenesen vezényelve van.

Esztergom. Kórházban léte idejére a közzéadalkodás a teljes napi betétet visszafizeti. Viszont míg kórházban van, illetményeiből napi 50 fillér a közzéadalkodás javára esik. Ha csak valamilyen tartozása nincs, mást nem vonnak le illetményeiből. L. Cs. 20. Határozványok 29. és 31. pontját.

A. Gy. Makó. A csendőrségnél rendszeresített irodaszolgái (altiszt) állásra az igényjogosultsági igazolvánnyal ellátott pályázhatnak elsősorban. A B. M. úrhoz benyújtandó pályázathoz csatolandó: 1. születési anyakönyvi kivonat, 2. házassági anyakönyvi kivonat (ha a kérvényező nő), 3. gyermekek születési anyakönyvi kivonata, 4. állampolgársági

bizonyítvány (vagy ú. n. trianoni záradékkal ellátott illetőségi bizonyítvány), 5. iskolai bizonyítvány, 6. erkölcsi bizonyítvány. A fizetés az 1937. évi 24. sz. Cs. K.-ben közzétett táblázatokban található. Nyugdíjra is jogosult az illető, ha az erre igénytadó törvényszerű időt megszerezte. A pályázati felhívás a közeljövőben a Cs. K.-ben meg fog jelenni. L. egyébként az 1931. évi 6. sz. Cs. K.-ben közzétett 1931. évi III. t. c.-t.

M. J., Tamási, Lexikonban felelünk.

Tisza. 1. Nem értjük. Írja meg világosabban és részletebben. 2. Azt kérdezi, hogy a járőr a saját kezdeményezéséből tartott félórán aluli les időtartamát levonhatja-e egyik község portyázási idejéből. Szerintünk semmi esetre sem, mert a községekben való tartózkodás ideje meg van szabva s erre a községek alapos ellenőrzése miatt szükség van. A járőr nincs is rászorulva arra, hogy lesre fordított idejét éppen a legfontosabb szolgálati ténykedésére — a községek ellenőrzésére — szánt idejéből takarítsa meg. Behozhatja ezt nehézség nélkül szolgálati idejéből. Ha pedig valamilyen oknál fogva mégsem menne ez, indokolt későbbi bevonulását bizonyára elfogadják. Ne várjuk azt, hogy a Szut., vagy a parancsnok a járőr minden lépését megszabja. 3. Hogy mikor helyesebb a lest megtartani: közvetlen a tereptárgyhoz való megérkezés előtt, vagy pedig megérkezés után, amikor a járőr már érintkezett is egyesekkel? Erre útmutatást ad a Szut. 472. pontjának utolsó bekezdése. Eszerint senkinek sem szabad tudni arról, hogy a csendőr lest tart. Éppen ezért a les helyét is észrevétlenül kell elfoglalni. Ha már most a csendőr előzőleg mutogatja magát, ottlétéről elsősorban éppen azok értesülnek, akikre a les irányulna, eredményt tehát aligha érse el. Célszerűbb tehát a lessel kezdeni. Eredményes lehet azonban az az eljárás is, hogy a járőr a tereptárgytól való távozása után, bizonyos idő múlva észrevétlenül visszatér a les megtartására, amikor már senki sem várja. Egyébként mindig a helyzet és a körülmények, valamint a napszak, időjárás és a terep játsszik szerepet abban, hogy mikor tartjuk meg a lest. 4. Csúpan a záróra be nem tartása miatt nem távolíthatja el a járőr a vendégeket, illetve a vendéglői mulatságon résztvevőket. Annál kevésbé használhat ellenük kényszerítő eszközt. A vendégeket azonban fel kell jelenteni, ha a tulajdonos felszólítására nem hagyják el a helyiséget. Így mondja ezt a Szut. 362. és 371. pontja, a kényszerítő eszközre pedig a 328. pont 2. bek. A 329. pont világosan megmondja, hogy mikor használja a csendőr kivételesen a puskát tusát vagy a kard markolatát. Az Ön által említett eset egyáltalán nem ilyen, mert sem verekedést szétválasztani, sem más életét, stb. megmenteni nem kellett.

Csak az igazság útján. 1. 1938. VII. 25-én kelt 66.516/eln. V. c. 1938. sz. B. rendelettel közölt 3064/eln. 15-1938. sz. H. M. rendelet szerint *ténylegesen* szolgáló katonai egyénekre *illetményeik után* egyházi iskolai adót nem vet ki. A róm. kat. egyházközségi adóztatási szabályzat 3. §. 5. pontja értelmében a *tényleges szolgálatot* teljesítő katonai egyének a párbér szolgálatára alól mentesek. Ez természetesen a csendőrségre is vonatkozik. 2. A Károly-csapatkeresztések, illetve tűzharcosok adókedvezményben részesülnek. L. 29.000/P. M. 1938. sz. körrendelet.

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetjük.

Vásároljunk

Fényképezőgépet,

Fotócikket, szemüveget,

kémérőt, zseblámpát

BODA

FOTÓ, OPTIKA SPECIÁLIS SZAKÜZLETÉBEN

BUDAPEST, V., BERLINI-ÉR G.

(Nyugati p. u.) Tel.: 121-488. Kedvező fizetési feltételek.

Új és újjáépített **ÍRÓGÉPEK** legolcsóbban, kedvező fizetési feltételekkel
íj. Horváth Lászlónál, Budapest, VII., Wesselényi-u. 49.
Telefon: 131-632.

Pozsony (B. J.). A régi sorszámat megkapja, ha igazolható, hogy nem Ön a hibás. Az újabb kérvény akár mikor beadható.

Orosháza. A sertések elhullásával bizony nagy kár érte közzgazdálkodásukat. Tollunkra kívánczok a Cs-20. Határozványok 55. pontjának böles tanácsa, mely szerint házi állatok tartása a gazdálkodás érdekében áll, de a szükségleten jóval felüli tartásuk mindig a veszéllyel járhat, hogy állapotbetegségek esetén súlyos anyagi megrázkodtatás éri a közzgazdálkodást. Bizonyos, hogy az Önök őrén levő nagy létszám sok állat tartását kívánja, de nem volt sok mégis, amennyi volt? A gondozás terén nem volt mulasztás? Semmi lehetőség nincs arra, hogy a kincstár ily esetekben kárpótlást nyújtson. Csak egészen kivételesen, pl. elemi csapások esetében (tűzvész, vízáradás) jöhet esetleg szóba, az hogy a kincstár segítségét nyújtson az anyagi tönk szélére került közzgazdálkodásnak.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

Arad. Szereplőit túlságos ünnepélyesen és igen sokat beszélteti. Ez nem tulajdonsága a falu lakosságának. Cikkét ezért nem közölhetjük, de szívesen vesszük ezután is írását. Reméljük, akad majd közölni való is. A papírnak csak egyik oldalára írjon.

T. J. V. és T. J. őrmesterek. Lelkes magyar szívre vall, hogy visszacsatolt szülőfalujuk iskolájának zászlót ajándékoztak. Bár mielőbb mi is megtehetnénk, akiknek szülőfaluja és városa még messze túl fekszik a trianoni határokon. A kép jó, de bizonyos okoknál fogva nem közölhetjük.

1909. Türelemet kérünk. Már most jelezzük, hogy az idegen csendőrségről írtakat nem közölhetjük, egyrészt azért, mert évekkal ezelőtt sorozatos cikkekben ismertettük a kérdést, másrészt pedig azért nem, mert a jórészt hallomásból — és némi személyes tapasztalatból — összegyűjtött anyag nem eléggé tárgyilagos.

Fonyódi őr. Nem használhatjuk a képet, bár jó, de az országtést alatt levő aláírás — hibás. „Van“ ige jövő ideje: lesz, de nem: lessz!

Felvidékre vezényelt bajtársainknak köszönjük a sok levelet, színes, érdekes leírást, fényképet, melyeket kérésünkre hozzánk beküldöttek. Az anyagot rendezzük s amint már közzöltük, emlékkönyvből tervezzük felhasználni. Kérjük ezért valamennyi munkatársunk szíves türelmét, mindent fel fogunk használni.

Kakuk. Sajnos, a fényképből csak a két csendőrt látjuk jól, a megölt emberből semmit. A fényképezőgép a nyomozó szogálatban kiváló segédeszköz, de persze nem ilyen formában. Olvassa el lapunk előző évfolyamaiban **Lemhényi Gábor Péter** alezr. és **vitéz Kaposy Gyula g.** szds. cikkeit, meggyőződésünk, hogy az ott írtaknak nagy hasznát fogja venni. Máskor is örömmel látjuk, nem szabad csüggedni. Gyakorlat teszi a mestert!

Igen előnyös fizetési feltételekkel, előlegnélküli hitel a M. KIR. CSENDŐRSÉG m. t. tagjai részére

Bútorok, szelzonok, matracok és sodronyok, szőnyegárúk, futó- és ebédlszőnyegek, dísztárgyak és az összes vászonárúk, abroszok, ágynemű damasztok.

Vidékre árajánlatot mintákkal küldünk!

● Lakásberendező vállalat, VI. Andrassy út 66 ●

MERCEDES IROGEP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselőt:

Bemutató terem:
V., Nádor-utca 15.

IROGEP BEHOZATALI RT.
Budapest, V., Nádor-u. 24.

Vak Miska meg a többiek.

Írta: CSURKA PÉTER.

— Regény. —

(11)

Bő délután volt, mikor a hat nap elteltével kilépett Laji bátyám az utcára. A főtér közepén akkor állították fel a kút-fűrő-mesterek az állványokat. Ártézi kutat rendelt a község. Három ember hórukkolt a nagy gerendákkal, óriási kötelekkel, csigákkal, nagyon nehezen ment a munka, nem kaptak embereket. Nagy munkaidő volt akkor, kint dolgozott a falu a határban. Az egyik mester meglátta magát Laji bátyám arrafelé sietni. Elébe ment, megszólította:

— Maka mért nem jön ite tolkoszni?... Nagyon jó nap-szám, én mekfizetni makának! ... Zwei Kronen vierzig pro Tag...

Ujjával mutatta az összeget.

— Kétő koron és netven...

Két korona negyven fillér. Nem is rossz, gondolta Laji bátyám. De mégis olyasmit morgott, hogy nixdajes. Betért a piactérről a templomzúgba, onnan a Fecske-utcába, haza. Házanépe otthon volt. Az udvaron foglalatokodtak és Laji bátyám beléptével ijedten rebbentek széjjel, meghalt a szó bennük. Szánakozva pislogtak fel magára Laji bátyám. Köszönés, hang, semmi, se az egyik, se a másik részről. Bekushadt kend a házba. Azonnal elővette a borotvát, szappant, a borotvát kifente a nadrágszíján, szappanozott és gyorsan lekaptá az egyhetes szőrt a képiről. Ennek végeztével kikiáltott:

— Jöjjön be valamék!

Váriné asszony ment be.

— Pakolj a tarisznyába kenyeret, szalonnát, hagymát, söt, paprikát!

— Hova akar menni?

— Csiha!... Ne kérdezd, ha indulj!

Rózi asszony nemsokára behozta a megpakolt tarisznyát. Laji bátyám kampósbotot szedett elő valahonnan, ráakasztotta a tarisznyáját, fel a vállára és kifordult a konyhaajtón. Az ereszt alatt megállt, körülnézett, mintha azt vizsgálta

nem luxus!

volna, hogy rendben hagy e mindent az udvaron és a ház tájékán, mellyel ezélt és mindéddig, közéleti pályáján éppen semmit sem törődött. Maga felől, Laji bátyám, felnőhetett magasra a gyom, utillapu, bürök az udvaron, a ház hátulján a csalán, a háztetőn a moha és folyondár, virulhatott a bojtortján kedvére, ágaskodhatott a kutyatej a kerítés tövében, illatozhatott a büdöskövirág. Tavasszal nem hernyózott a kertjében, nem nyeste a fákat, nem ázott. Mindent az asszony és a két lány csinált

Szél futott át a kertben, hajbókoltak a fák.

Mintha Laji bátyámat köszöntötték volna. Mert már kibukott kend az utcára tarisznyásan, kampós bottal. Háza-nepe utána settenkedett, nézte, míg tudta.

— Eszter! — szólt Rozi asszony fátyolosan — Eriggy csak apád után, lesd meg, hogy merre megy!

Mikor visszajött a kislány, már estére szürkült és a következőket adta elő:

— Nyomában voltam mindenütt édesapámnak. Átment a Vashalmon. Felment egészen a révig. De a partra nem ment fel, hanem megállt a part tövében és kémlelte a határt. Azután lépegetni kezdett a part tövében a nyárfák felé. Hosszúkat lépett, mint mikor mérni szokták a földet a kataszterek. Nagyon sokáig időzött egy nagy jegenyefa alatt, azt is körüljárta háromszor és nagyon lehajtott fejjel nézte a földet a fa körül. Azután a fától Borosgyán felé lépett vagy huszat. Oszt mindig megállt, mikor a lépést abbahagyta, elővette a noteszt és valamit beírt. Ecceer meg, de ezen olyan jót nevettem, lehasalt a földre, a fejét rányomta a földre, hallgatott valamit. Osztán felállt, a tetthe-lyen elkezdett topogni, ugrálni, táncolni. Majdnem oda kiáltottam, hogy megbolondult idesapám?...

— Nem hallgatsz!... Majd mindjárt képen verlek! -- csitította Rozi asszony a lányát — Ugyan mi lett evvel az emberrel?... Hát osztán mit csinált?

— Ott azon a helyen, ahol topogni kezdett, bevert egy karót a földbe. Azután felment a partra. Én már csak azt láttam, mikor a partra felkapaszkodtam, hogy az öreg Dávid a tulsó parton tette le. Azt hiszem, hogy Rosszerdőre ment...

Igen. Laji bátyám valóban Rosszerdőre ment. Még a kóterben hallotta, hogy a rosszzerdei uraság hozzáfogott az erdőirtáshoz. Hallotta, hogy a napszám hatvan krajcár.

Fel is vették és másnap reggel már baltával vágta a fákat napi hatvanért. Pedig a kútúrásnál kettőnegyvenet kínáltak magának Laji bátyám...

(Régen jártam már én is a régi földön, Laji bátyám, Gábor bátyám! Elszármaztam a békésvári tájakról és csak futóhíreket hallok néha-néha. És most tudatom kendteket a távolból, azt hallottam, hogy már híre-hamva sincs a békésvári erdőnek. Letarolta és kiszította egészen az uraság. A madarak és egyéb erdei állatok mind Erdélybe költöztek és a nagy erdő helyén, Zsellér Andrások, Jobbágy Jánosok szántanak. Én azt mondom, kár volt az erdőért! De hiszen lát-hatják ezt kendtek, ha olykor lenéznek az égből a földre, hogy. kipszúfították a fákat falunk határából! Most veszem észre, hogy mit ujságolok én maguknak? Végre is nagyobb maguknak az áttekintésük odafentről, mint nekem itt lent a földön...)

A hetedik napon, éppen a délebedet falatozta Laji bátyám az erdő szélén és gondolatban Árgirius királyfival tárgyalt, hogy aszongya kívárja kend azt a két esztendőt száraz kenyéren is, mikor az urasági úton vászonzelédet látott kend az erdő felé közeledni. Közeledett, közeledett a fehérség, mindkét kezébe szatyor lógott.

Jön megrakodva az asszony, mert Laji bátyám saját hitését ismerte fel benne.

— Azt hittem, hogy meg se tanálok! — szólt kipirultan Rozi. — Oszt itt van ni, nekj megyek a drágalátosnak!

— Kitől tudtátok meg, hogy itt vagyok?

— A, beszélnek azt már mindenütt!

— Rothadtak!... Kinek mi köze hozzá?!

Az asszony bontotta a szatyrokat.

— Csirkét öltem!... Egye mán ezet!... Sütöttem egy kis fánkot is!... Tudom, hogy szereti...

Laji bátyám nekiült a csirkepaprikásnak. Az asszony pedig beszélt, mondogatta az ujságokat.

— Hencet, a tűzoltóparancsnokot „szól érte“!

— Előbb kellett vóna! — jutott észébe kendnek a kút-körüli gyalázat. — Meghótt!

— Nem!... Telerakták nadállal!... Hanem ahhoz mit szól hogy Kocsornak leégett a háza!...

Laji bátyámnak torkán akadt a püspökfalatja.

— Szerda este volt ugyi?... Idelátszott!... Na, még jó, hogy nem voltam otthon!... Rám fogták volna, hogy én gyújtottam fel...

Rózi asszony maga elé nézett a földre. Nagyon megtetszett nekj egy mezei rezedá, kigyomlálta, nézte, szagolgatta, tépdeste a leveleit, végül az egészet összetépte. Nagyot sóhajtott.

— Hát pedig beszélnek erről! — szólt kínos hallgatás után.

— Mit monc?

— Azt, hogy mondogatják!... A csendőrök is voltak nálunk... Hogy nem tudtam megmondani, hol van, még gyanusabb lett a dolog... Az őrsvezető még azt is mondta, hogy ne hazudozzak, mondjam meg, hogy hol az uram, mert többel kötjük be...

Laji bátyámnak verejtek öntötte el a homlokát. Abba-hagyta az evést, becsattintotta a bieskáját. Felállt és azután úgy állt egy helyben a falu felé nézve, mint a kővé-mere-vült keserűségnek a szobra. Az idő is petyhüdtlen feküdt rá az erdő szélére és nézte kend, hallotta kend, hogy ebben az örök nagy mozdulatlanságban érthetlenségek lubickolnak, az álló időben végnélküli mozgásban vannak sorsok, testek, célok, utak és az egyik kacskaringós csapáson nyomul előre céltalanul törtető-maga, bozotok közti, csapdák felett és utána csendőrök esörtetnek feltűzött szuronyokkal.

(Folytatjuk.)

Pályázatok.

A gyermek

sok mindent lát, hall és jól megjegyzi azokat. Sokszor akaratlanul is bűnnek a tanuja, a tettes észre se veszi vagy ha igen, nem tulajdonít nagy fontosságot jelenlétének.

A nyomozó csendőrnek minden lehetőséget fel kell használni a bűn felderítése érdekében. Nem könnyű a szólni nem akaró és a csendőrtől ösztönösen tartózkodó, esetleg már kioktatott gyermekek e cél szolgálatába vonni s megtudni tőle azt, amit megtudnia szükséges. Tudunk több esetről, ahol a csendőr leleményessége ezt a nehézséget is megoldotta. Ilyen esetek leírására hirdetiünk pályázatokat, amelyben azonban a valódi neveket feltüntetni nem szabad.

Csak legénységi állományú egyének pályázhatnak. A pályázat határideje: február 1.

Hibás kifejezések

vannak — és pedig sűrűn — a következő mondatokban:

T. községi előjáróság Helyben.

Az iratokat azzal küldöm meg, szíveskedjenek jövő évtől kezdődőleg mindig megfontolás tárgyává tenni, hogy jótállás mellett történjék minden szállítás. Mert tisztára lehetetlen, hogy fennakadást szenvedjen a visszazármaztatott aktában kívánt ellátás. Ebből következik, hogy jó volna mindenkit előzetesen leigazoltatni s csak akkor nyerne meg-erősítést minden határozat.

Első olvasás után nem is látszik a sok hibás, a magyar nyelv ellen vétő kifejezés.

Legénységi állományú olvasóink pályázhatnak. Le kell írni tiszta magyarsággal ezt az átiratot. A pályázat határideje január 15.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÜTHY KALMAN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest,
V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Györy Aladár igazgató.

DOXA

A TÖKÉLETES, MEGBÍZHATÓ SVÁJCI ÓRA.
DOXA órát vegyünk.

ÜGYELJÜNK AZ ÓLOMPLOMBÁRAI